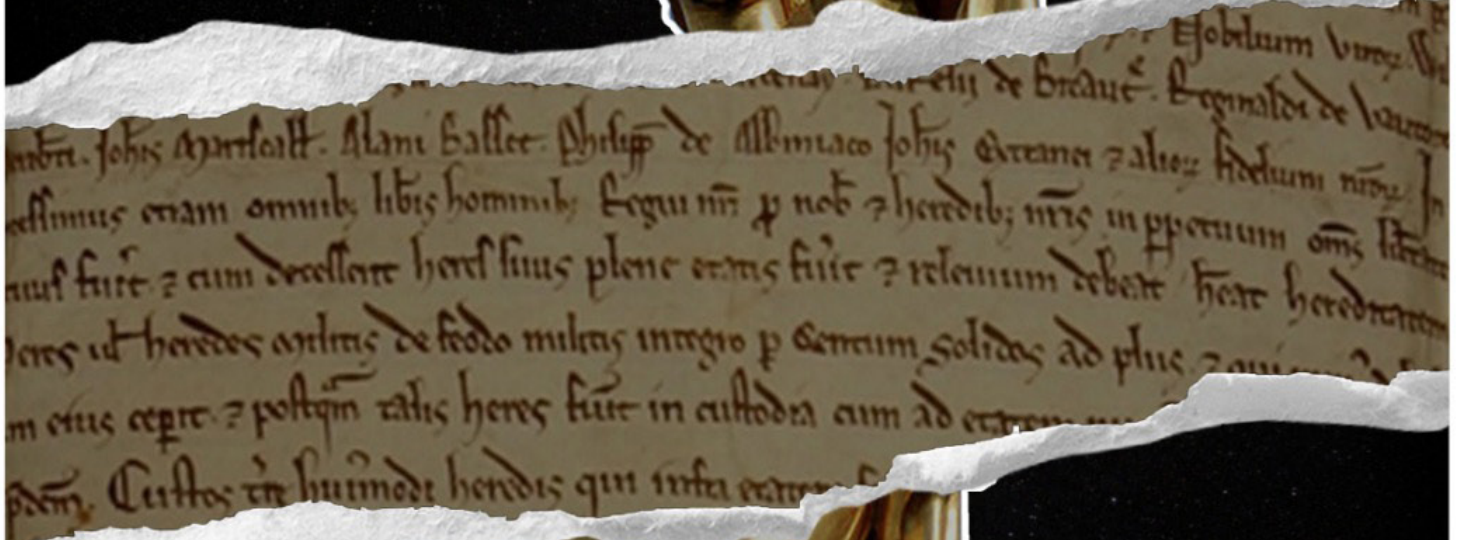

MİSKET

■ Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir.

■ Adaletsizliklerin en büyüğü adil olmayıp adil gibi görünmektir.

Misket

Müdür

Nedim GÜNEY

Genel Yayın Yönetmeni

Can KARATAŞ

Proje Sorumlusu

Mustafa Enes BOLAT

N. Özleyiş AKÇAALAN

Editör

Mustafa Enes BOLAT

Dergi Komisyonu

Sevgi KAŞ

Metin DALDABANOĞLU

Grafik Tasarım & İllüstrasyon

Alp Eren LEVENT

İletişim Adres

İcadiye, Barışık Sk. No:18, 34674 Üsküdar/İstanbul

(0216) 492 99 12

Sayı: 1

Yayın Sahibi

İstanbul Üsküdar Lisesi

misketdergisi@gmail.com

İçindekiler

İçerik	Sayfa
Kapak.....	1
Künye.....	2
İçindekiler.....	3
Editör'den.....	4
Ön Söz.....	5
Giriş.....	6
Struma Trajedisi.....	8
En Tehlikeli Okul Yolları.....	9
Psikoloji.....	10
Büyük Filtre Teorisi.....	11
Söz.....	12
Wilhelm Gustloff Faciası.....	13
Neden Münazara.....	14
Mitoloji.....	15
Tiyatro Nedir?.....	16
Söz.....	17
Resim Çizmek.....	18
Tavla.....	19
Müzik Nedir?.....	20
Umutla Gelen Merhamet.....	21
Söz.....	24
Kimdir Şu Timur?.....	25
Söz.....	28
Eris ve Pluton.....	29
Talidomit Faciası.....	32
Söz.....	34
Suçlu Kim?.....	35
Yapay Yağmur.....	37
Harry Potter İnceleme.....	38
Ünlü Büyükustalar.....	39
Söz.....	42
Evcil Hayvan Beslemek.....	43
Yenilenen Dünya.....	45
İçimizden Bir Canavar.....	48
Söz.....	53
Stockholm ve Lima Sendromu.....	54
Nar ile Pür Fanzin.....	56
Son	67

Editör'den

Merhaba Sevgili Okurlar,

İlk defa okulumuza ait bir dergi çıkarmanın heyecanıyla yola çıktık. Dergimizde sadece yazı, fotoğraf, karikatür yok. Onlardan daha fazlası yer almakta... öğrencilerimizin emekleri var. Dergimizin her sayfasında onların çalışmaları yer almaktadır. "Birlikten kuvvet doğar." sözünün en somut kanıtıdır bu.

Bilgi ve teknoloji çağının gereklerine uygun olarak, okul dergimizi de elektronik platformda yayımlamaya karar verdik. Böyle bir çalışmanın içinde olduğum için gururluyum. Umarım bu çalışmalarımızın devamı daha güzel olur. Okumak, insan hayatındaki önemli olgulardan bir tanesidir. Medeniyetin, teknolojinin gelişmesinde okumanın faydasını yadsıyamayız. Bugün insanlık bu kadar gelişmişse eğer bu; kitap, dergi ve gazete gibi unsurların sayesinde

Hayatı ciddiye alan dergidir Misket. Yapmak istediklerimizi ekip arkadaşlarımız ile masaya koyduğumuzda var olan tanımlardan hiçbirini dergimizle eşleştiremedik. İki kapağının arasına siyaset, kültür, mizah, haber, sanat, hikâye, tiyatro ve popüler kültür sığdıran dergimizi bitirdiğimizde kendimize şu soruyu sorduk: Aslında biz ne anlattık? Bir insanın iç dünyasının yansımaları, hayat akıp giderken durup düşünemediklerimizi, bazen geride bıraktıklarımızı bazen de bir türlü sıra gelmeyenleri anlattık.

Misket'i kendi yaşam kültürünüze dahil etmeniz temennisi ile...

- **Metin DALDABANOĞLU**
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Ön Söz

Sevgili Gençler,

İdeal, bir yıldıza benzer. Ona yetişmek için bütün işlerimize güçlü ve kararlılık dolu bir istekle başlamak gerekir. Bu, hepimizin zannettiğinden çok daha önemlidir. Eğer biri şimdi zihnimizin içine bakıp, arzumuzun derinliğinden emin olabilse ne kadar ilerleme kaydedebileceğimizi neredeyse kesin bir şekilde tahmin edebilir. Eğer isteğimiz zayıf ve güçsüzse başarılarımız da buna paralel güçsüzlük ve tutarsızlıkta olacaktır. Ne var ki eğer işimize dört elle sarılır ve tükenmez bir enerji ile dolu olursak hiçbir şey bizi yolumuzdan döndüremez.

Bu nedenle yapacağınız çalışmalarda coşkulu olun. Kendine daha güvenen ve toplum önünde ikna edici olmanın sizin için taşıdığı anlamı düşünün. Kazanacağınız meziyetlerin sosyal açıdan size neler kazandıracaklarını, edineceğiniz arkadaşlıkları, yapacağınız etkiyi, elde edebileceğiniz önderliği düşünün. Bu yeni gücün uygulanmasıyla kazanılacak doyum ve memnuniyeti düşünün. Kişisel başarılarınızdan duyacağınız gurur size maddi ve manevi bir doyum da sağlayacaktır. Şunu unutmayın ki hepimizin şu zor zamanda bir araya gelerek sergilediği bu örnek girişim, eğitimle ilgilenen hemen hemen herkesin özlemini duyduğu bir kazanımdır.

Değerli Gençler,

Güç gerektiren her işte bazıları cesaretlerini yitirip yoldan çekilebilirler. Öyleyse başarının sizin için taşıdığı anlamı asla aklınızdan çıkarmamalısınız. Bu nedenle işinize başarıyla gitmenizi sağlayacak bir coşkuyla başlamalısınız. Kısacası bu tempoyu yıldızları yakalamayı garanti edecek kadar sürdürün ve geri dönmeyeceğiniz kadar da güçleştirin. Azim ve kararlılığın ulusumuzun tarihinde ne denli önemli bir yer tuttuğunu hepimiz en az benim kadar bilmekteyiz. Atatürk'ün ve tarihimizdeki nice önemli şahsiyetin türlü dönemlerde milletin kaderini bütün olumsuzluklara rağmen değiştirmeleri sizlere rehber olmalıdır. Unutmayınız ki, "Vatan, çalışkan insanların omuzları üstünde yükselir ve hayat bulur." Bu vesileyle dergi çalışmasının uzun soluklu olmasını temenni eder, emeği geçen bütün öğretmen ve öğrencilerimi yürekten kutlar, azimle ve iyi niyetle yürüttüğünüz her çalışmanın da destekçisi olacağımızı bilmenizi isterim.

- Nedim GÜNEY
Okul Müdürü

Değerli Okur

Öncelikle selamlar okur,

Yazmak konusunda pek becerikli olduğumu söyleyemem fakat bu yazıda senin ilgi-ni çekecek şeylerden bahsedeceğim. Dergiye (Misket) heyecanla baktığını hissedebiliyorum. Seninle aynı heyecanı inan ben de yaşıyorum. Gelenekselleşip dönemler boyunca devam edecek bir dergiye ilk yazıyı hatta giriş yazısını veriyor olmak benim için büyük bir onur.

Okulda tecrübe ettiğim zaman dilimi içerisinde düzgün bir dergi çıkarıldığını pek söyleyemem. Önceki dönemlerin çıkardığı fanzin dışında pek bir eylem olmadı. Belki biz de fanzin oluşturabilirdik fakat bunu istemedik. İçini edebi bir dille, şiirlerle süslemek yerine öğrenci – öğretmen fark etmeksizin duygularını ifade edebilecekleri, konuşmak istediklerini yazabildikleri, paylaşmak istediklerini anlattığı ve herkesin kaleminin özgür olduğu bir platform hayal ettik. Ve şu an o platformu okumaktasın sayın okur.

11 Mart 2020 tarihinde pandeminin etkisiyle okulumuzun kapılarını kapattık. En başta iki haftalık bir tatil gibi olduğunu düşünürken şuan pandeminin 337. gününden bu yazıyı yazıyorum. Bu kadar süreç içerisinde okulun sosyal ortamından asla kopuk kalmadık. Karanlığa gömülmedik, tam aksine karanlıktan aydınlığı çıkarmaya uğraştık. Okuldaki sosyal ortamı var tutabilmek için elimizden gelen her şeyi yapmaya çalıştık. Bu noktada idarenin de desteğini sonuna kadar hissettiğimizi belirtmek düşer. Herkes için zor bir yıl oldu 2020. Üniversiteye hazırlanan öğrencilerin mağduriyeti, okulumuza yeni gelmiş lise heyecanında olan birçok 9. sınıfın ümitleri... Yüz yüze eğitimin 1 Mart itibariyle kademeli olarak başlayacağı bildirildi. Ümit ediyorum ki bu okulların açılacağı konuyla ilgili verilen son tarih olur. Bunları derken bencilce davrandığımı düşünebilirsiniz çünkü pandeminin seyrini ve nice canları umursamayan birisi olarak görülmüş olabilirim fakat değilim. Doğru uygulamalar ve kısıtlamalarla özellikle yaşlı insanlara aşının yapılmaya başlamasıyla pandeminin artan seyrini etkilemeyeceğimizi düşünüyorum. Sonuç olarak lise çağındaki bir insanın maske takacağında, sosyal mesafeye ve diğer kurallara uyacağında fikirim. Okullarda bulunduğu vakit bu dergiye fiziksel basım olarak isteyecek birçok kişi olduğunu biliyorum ve sözüm o kişilere ithafen: Arkadaşlar, sanallaşan bir dünyada fiziksel dergi yerine online bir dergi okumak daha doğru olur. Hem kâğıt (ağaç) israfını engellemiş hem de cebimizi derginin maliyetinden korumuş oluruz.

Değerli Okur

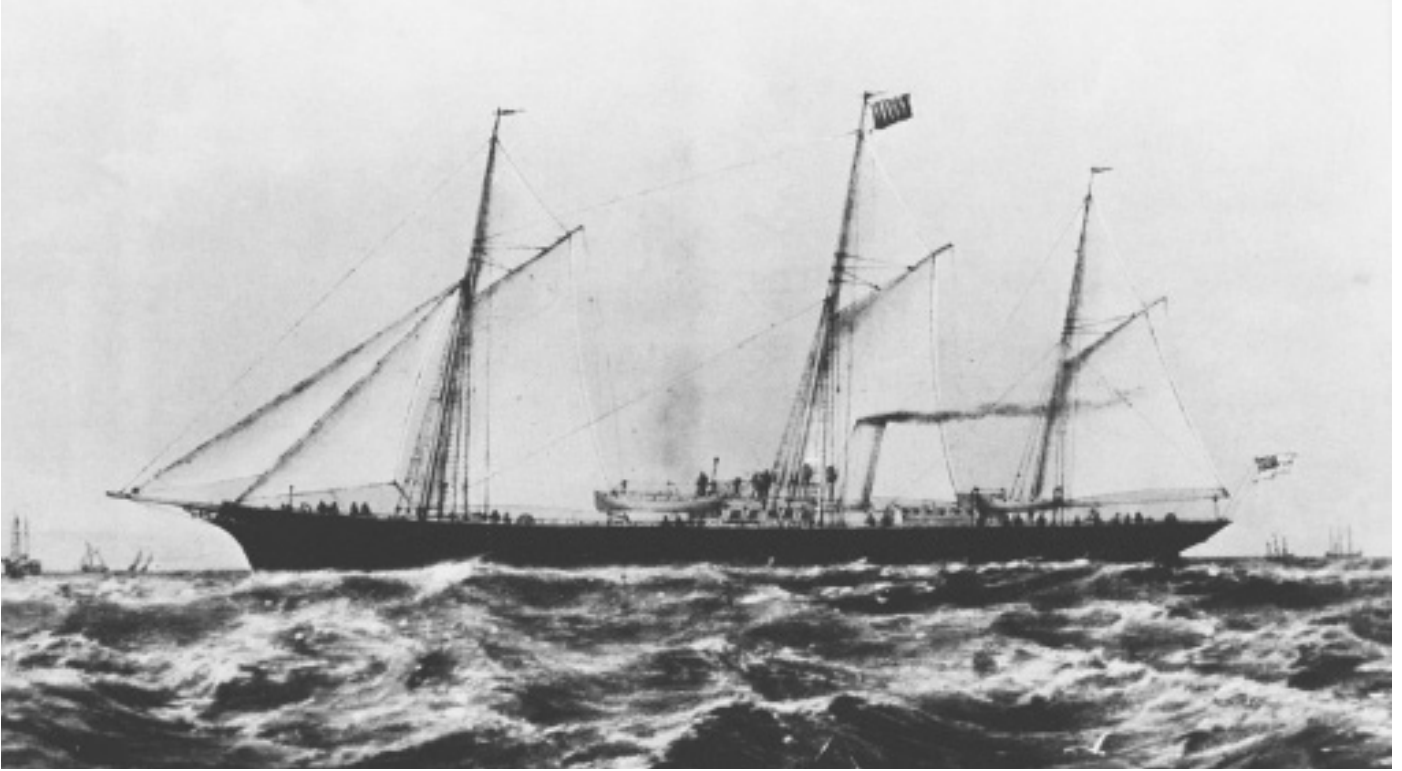

Yazım bir sayfaya yaklaşırken son sözüm ise gelecekte gelenekselleşmiş Misket dergisinin ilk sayısını okuyan okura: Bizler bu dergiyi online eğitimde bir dergi nasıl yapılır baştan öğrenerek yapmaya çalıştık. Derginin arkasında ciddi bir ekip ve emek yatmakta. Aynı emeği ve özeni sizlerden de bekliyor, bu mirası devam ettireceğinize inanıyoruz.

İyi okumalar

- Can KARATAŞ
Kulüpler Birliği Başkanı

Struma Trajedisi

2. Dünya Savaşı sıralarında Almanya'nın müttefiki olan Romanya'da ıgırından çıkmış Nazi soykırımından kurtulmak isteyen Yahudiler, 1941 yılında kendilerini ve sevdiklerini bu korkunç cehennemden kurtarabilmek için sonunu bilmedikleri bir yolculuğa çıkmaya karar verdiler. Deniz yolu ile Romanya'dan o zamanlar İngiltere yönetiminde olan Filistin'e gideceklerdi. Büyük bir grup Yahudi, son paralarını bu yolculuğa çıkacakları 'Struma' adlı gemiye verdiler. Gazetelerde gayet yeni ve dayanıklı bir geminin fotoğrafları kullanılmıştı. Fakat Struma gerçekte 1800'l yıllarda kullanılmış bir Bulgar kömür gemisiydi. Neredeyse su üzerinde durması bile mucizeydi. Kapasitesi sadece 100 kişi olan gemiye 10'u mürettebat, yaklaşık 800 kişi bindirilecekti. Gemiye gördüklerinde kandırıldıklarını anlayan Yahudilere Struma'nın geçici bir geminin karasuları dışında beklediğini söyleyerek yatıştırdılar. Bu onları lme sürükleyecek korkunç bir yalandı. 12 Aralık 1941'de gemi Köstence Limanı'ndan yola ıktı. İstanbul'a varan geminin motoru arızalandı. Bu sebeple 15 Aralık'ta İstanbul boğazında Sarayburnu

açıklarına demir attı.

Gemide salgın hastalık olduğu ihbar edilince ve Almanya ve Britanya'nın (Britanya Filistin'de uyguladığı Yahudi göçünü kısıtlayan politikaya dayanarak geminin Filistin'e gelmesini de engelledi.) Türkiye'ye yaptığı baskılar sonucu yolcular karaya indirilemedi. Romanya da gemiyi kabul etmeyince kıyıda tam dokuz hafta sürecek olan amansız bir bekleyiş başladı. Bu bekleyiş sırasında Kızılay ve Türkiye Yahudi toplumu tarafından yardımlar ulaştırıldı. Dokuz hafta sonunda, hiçbir çözüm yolu bulunamayınca gemi 23 şubat günü şile açıklarına ektirildi. 24 şubat günü bir Sovyet denizaltısı tarafından torpillendi. David Stoliar adlı yolcu dışındaki herkes öldü. Struma o gün tam 768 kişiye mezar oldu. Oradaki insanlar ve hayalleri tek bir patlama ile bir daha çıkmamak üzere suya gömüldü.

-Esmā Naz YAR

En Tehlikeli Okul Yolları

En Tehlikeli Okul Yolları

Selamlar sevgili Misket dergisi okuyucuları. Bugünkü yazımda, izlediğim “En Tehlikeli Okul Yolları” adlı belgesel ile tekrar farkındalığını yaşadığım bir konuyu ele alacağım: Hayat Şartları. İzlediğim bu belgeselde Filipinler’deki hayat, özellikle de -belgeselin isminden anlayabileceğimiz üzere- okula ulaşım şartlarından bahsediyordu. Ben de bu okul yollarından, ulaşım şartlarından bahsedeceğim. Filipinler’deki bu çocuklar daha sekiz yaşındayken başlıyormuş bu zorlu yolları aşmaya. Nemli, ıslak, dik bir yokuş üzerindeki kayalara basarak ve tutunarak okula varan patikaya ulaşmak için tırmanıyorlarmış. Tek zorluk bu olsa keşke... Bu patika diyebileceğimiz yol, oldukça yukarıda yer alıyor ve dar. Ayrıca bu patikanın da nemli ve ıslak oluşu kayaları, taşları kaygan yaptığından her bir adımlarına çok dikkat etmek zorundalar.

Peki bu çocuklar, bu zorlu yollara neden katlanıyorlar? Sevgili okurlar, bu kadar önemli olan şey ne? Evet, okul ve eğitim görme isteği. O çocukların, uğuruna bütün zorluklara katlanacağı istekleri, hedefleri var.

Bu hayatta güzel yerlere gelmek, eğitilmiş bir birey olmak istiyorlar. Peki biz? Biz ise bir gün bile okuldan, işten kaytarmayı kolluyor; her bir tatilde havalara uçuyoruz. Tabii şu anki mevcut virüs olan “Covid-19”, bir nebze de olsa bu kaytarma isteğini azaltmış, örtmüş durumda. Fakat yine de tam bir farkındalık içerisinde olduğumuzu düşünmüyorum. Bindiğimiz taşıt aktarma yapmak zorunda kaldığında bile yüzümüzü hemen asıyoruz. Bence herkes bu “En Tehlikeli Okul Yolları”, orijinal adıyla “Most Dangerous Ways To School” belgeselini izlemeli ve empati yapmalı.

Unutma! Senin oflayarak ilerlediğin okul yolunun en zor şartlı halinde umutla ve parıldayan gözlerle ilerleyen kişiler var.

-Nisa Özleyiş AKÇAALAN

Sözlük Anlamı: 1.Ruhbilim 2.Bir bireyi, bir topluluğu belirleyen yönlendiren düşünme, duygulanma, davranış biçimlerinin tümü. Wilhelm Maximilian Wundt; Alman fizyolog, psikolog, filozof, profesör, tıp doktoru ve modern psikolojinin kurucularından biridir. Psikolojinin bir bilim dalı olarak doğmasına, 1876 yılında Almanya'da Leipzig Üniversitesi'nde kurduğu psikoloji laboratuvarı ile önyak olmuştur. Wundt, kendini psikolog olarak tanımlayan ilk kişidir. İlk psikoloji kliniğini Lightner Witmer kurmuştur. Öte yandan Sigmund Freud, zamanla çok popülerleşecek olan psikanaliz kuramını ve yöntemlerini geliştirmiştir. Zihin, tekrar bilimin popüler bir inceleme konusu olmuştur. Psikoloji (ruhbilimi) davranış ve zihni inceleyen bilim dalıdır. Bilinçli ve bilinçsiz olayların yanı sıra davranış, duygu, düşünce, bellek gibi zihinsel süreçleri inceler. Hem doğrudan gözlenen davranışları hem de düşünme, hatırlama ve hayal etme gibi doğrudan gözlemlenemeyen karmaşık zihinsel süreçleri inceleyen psikoloji; bir yandan algı, dikkat, motivasyon, zeka, kişilik gibi içsel süreçleri bir yandan da kişiler arası ilişki süreçlerini inceler. Psikoloji bilimi dâhilinde hem insanların hem de hayvanların davranışları incelenebilir. Bütün bu özellikleriyle psikoloji, hem fen ve tıp bilimlerini hem de doğa bilimlerini içerir. Özellikle beyin biyolojisinden oldukça yararlanır. Bir bilim dalı olduğu için bu alanda yapılan tüm çalışmalar, objektif, sistematik ve bilimsel tekniklere dayanır. Örneğin bir terapi seansında yapılan sohbetler sadece sohbet değil, belli amaçları olan, birtakım soruları kapsayan, hedefleri olan sistematik bir çalışmadır. Psikolojinin hedefi, zihinsel süreçleri ve davranışları tanımlayıp, neden ve nasıl oluştuklarını açıklayarak, ileride nasıl bir değişim göstereceklerini öngörmek ve bu süreçleri kontrol altına almaktır. Bu hedefler doğrultusunda görgül yöntemlerle araştırmalar yapılır. Psikoloji (ruhbilimi) davranış ve zihni inceleyen bilim dalıdır. Bilinçli ve bilinçsiz olayların yanı sıra davranış, duygu, düşünce, bellek gibi zihinsel süreçleri inceler. Hem doğrudan gözlenen davranışları hem de düşünme, hatırlama ve hayal etme gibi

doğrudan gözlemlenemeyen karmaşık zihinsel süreçleri inceleyen psikoloji; bir yandan algı, dikkat, motivasyon, zeka, kişilik gibi içsel süreçleri bir yandan da kişiler arası ilişki süreçlerini inceler. Psikoloji bilimi dâhilinde hem insanların hem de hayvanların davranışları incelenebilir. Bütün bu özellikleriyle psikoloji, hem fen ve tıp bilimlerini hem de doğa bilimlerini içerir. Özellikle beyin biyolojisinden oldukça yararlanır. Bir bilim dalı olduğu için bu alanda yapılan tüm çalışmalar, objektif, sistematik ve bilimsel tekniklere dayanır. Örneğin bir terapi seansında yapılan sohbetler sadece sohbet değil, belli amaçları olan, birtakım soruları kapsayan, hedefleri olan sistematik bir çalışmadır. Psikolojinin hedefi, zihinsel süreçleri ve davranışları tanımlayıp, neden ve nasıl oluştuklarını açıklayarak, ileride nasıl bir değişim göstereceklerini öngörmek ve bu süreçleri kontrol altına almaktır. Bu hedefler doğrultusunda görgül yöntemlerle araştırmalar yapılır. Psikoterapi, psikolojideki tedavidir. Kişi kendine dönük bir arayış yapar. Bir psikologla birlikte kişi; fonksiyonel olmayan duygularını, düşüncelerini, davranışlarını önce fark eder. Sonra bu farkındalıkla dönüştürmeye başlar. Psikanaliz (bilinçaltına yönelik uzun süreli terapidir) ve çözüm odaklı terapi (çözüme yönelik kısa süreli, farkındalık yaratıp davranışları dönüştürmeye yönelik terapidir) psikoterapinin alt dallarından bazılarıdır. Not: Ekteki fotoğraf Wilhelm Maximilian Wundt'a aittir.

-Ada ÖZDEMİR

Büyük Filtre Teorisi

Büyük Filtre (The Great Filter) teorisi aslında “Fermi Paradoksu” adında bir paradoksa cevap olarak ortaya konulmuş bir teoridir. “Fermi Paradoksu” dünya dışı uygarlıkların var olma olasılığının gayet yüksek olduğuna dair tahminlerin varlığı ile bunu doğrulayacak herhangi bir kanıtın ya da temasın yokluğu arasındaki çelişkiyi ifade eder.

Büyük Filtre teorisine göre şimdiye kadar dünya dışında bir varlık bulamamızın nedeni büyük bir yok edici güçtür. Evrende ve Güneş sisteminde dünyamız gibi koşullara sahip milyarlarca gezegen vardır. Fakat buna rağmen henüz canlı formu bulamadık. Büyük filtre teorisine göre hiçbir canlı formu bulamamızın nedeni medeniyetlerin belirli bir seviyeye geldiğinde yok edilmesi ya da kendi kendilerini yok etmesi. Bu yok edici güce ise Büyük Filtre Teorisi deniyor. Bu teori canlıların evrimini bir merdivene benzetiyor. Bu merdivenin belirli bir noktasında Büyük Filtre bulunuyor ve medeniyetler belirli bir gelişme sürecine gelince yok ediliyor. . Bu nedenle medeniyetler daha iletişime geçmeden yok ediliyor. İleri uygarlık düzeyinde yaşayanlar yıldızlarda koloni kuracak güce ulaşıyorlar.

. Uygarlık öncesi seviyesindekilerse ya gelişip filtreden geçerek ileri uygarlığa ulaşıyor ya da filtreye takılıp son buluyor. Peki eğer bu teori doğru ise biz filtrenin ilerisinde miyiz yoksa gerisinde miyiz? Bu teoriye göre insanlar üç senaryodan birini yaşamakta:

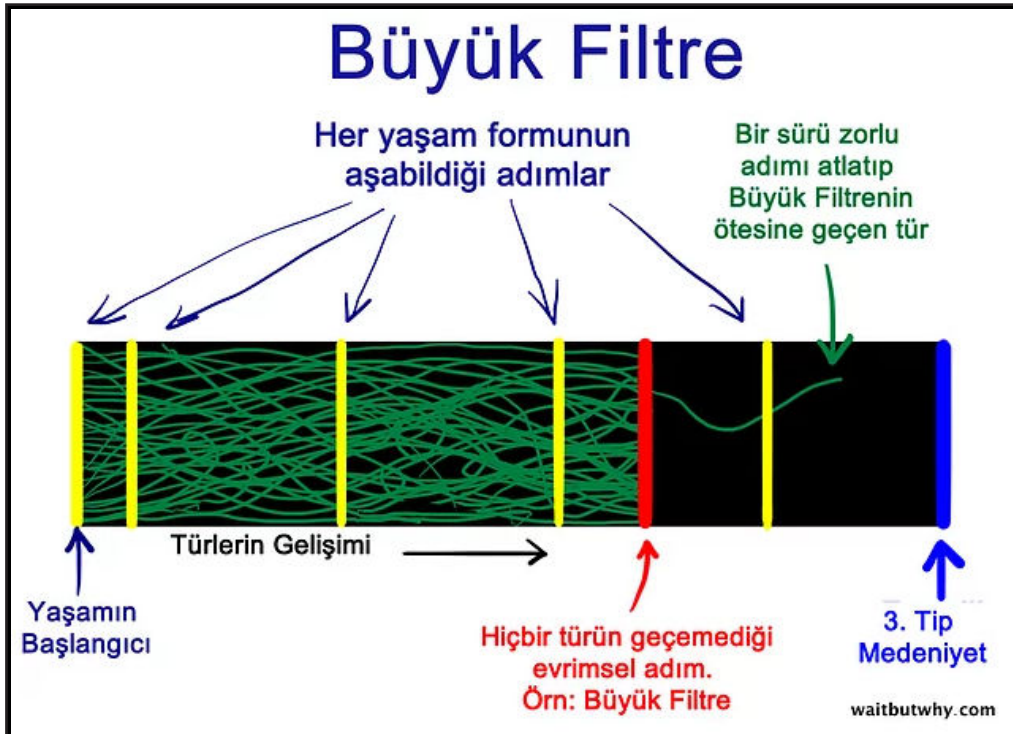
1. Filtreyi geçmeyi başarmış ender bir türüz.
2. Evrendeki koşullar yeni olgunlaştığı için filtreyi geçmeye çalışan evrenlerin birinde yaşıyoruz.
3. Filtreye henüz gelmedik. Bu da ileride yok olma ihtimalimizin olduğunu gösterir.

Filtrenin İlerisinde Olmak

Eğer filtreyi bir şekilde geçmeyi başardıysak tek başımayız demektir. Başka bir medeniyet olmadığı için dünya dışı yaşam bulmamız imkânsız demektir.

Filtrenin Gerisinde Olmak

Eğer filtrenin gerisindeyse bütün medeniyetlerin yok eden bu felakete henüz gelmedik. Yani merdiveni alt basamaklarındayız ve birçok medeniyet çoktan filtreye geldi ve yok oldu. Bu yüzden evrende kimseyi bulamıyoruz.

Peki Gerçekten Dünya Dışı Varlıkları Bulmalı Mıyız?

Eğer teorinin gerisinde olduğumuzu düşünerseniz dünya dışı bir canlı bulursak bu bizim felaketimiz olur çünkü bu filtrenin gerisinde olduğumuzun güçlü bir kanıtı olur. Yani belki de dünya dışı bir varlık bulmamamız bizim için iyi bir haberdir. Belki evrende yalnızızdır ama Büyük Filtreyi geçebilmişizdir.

-İren TANYILDIZ

***“Dünyada her şey için,
medeniyet için, hayat
için, muvaffakiyet için en
hakiki mürşit ilimdir, fendir.
ilim ve fennin haricinde mürşit
aramak gaflettir, cehalettir, dalâlettir.”***
-Mustafa Kemal Atatürk

Wilhelm Gustloff Faciası

Hepimiz Titanik'i duymuşuzdur ancak adını tarihe 'En Kanlı Deniz Kazası' olarak yazdıran Wilhelm Gustloff Faciası pek çok kişinin bilmediği bir olaydır. 208 metre uzunluğunda ve 23,5 metre enindeki bu gemiye 1936 suikastinde ölen Nasyonal Sosyalist Partisi'nin İsveç sorumlusu Wilhelm Gustloff'un adını veren kişi Adolf Hitler'dir. 5 Mayıs 1937'de suya indirilen Wilhelm Gustloff'un yapım amacı Alman işçiler için kültürel aktivitelerin ve sosyal etkinliklerin düzenleneceği bir ortam oluşturmaktı. Dinlenme, izleme, oturma alanları ve kameraları tamamen eşit olacak şekilde tasarlanmış, sınıfsal veyahut rütbesel ayrıma yer verilmemişti. Söz konusu görevini yaklaşık 10 ay boyunca sürdürdükten sonra İkinci Dünya Savaşı'ndan dolayı hastane gemisi olarak kullanılmaya başlamış, 1940'ta ise yeniden askeri gemi renklerine boyanmıştı. Faciaya sebep olan şey ise 1945 yılında Hannibal Operasyonu dolayısıyla Doğu ve Batı Prusya'daki sivilleri ve birlikleri kurtarmaya gitmesiydi. İki bin yolcu kapasitesine rağmen resmi kayıtlara göre altı bin elli, tahminlere göre yaklaşık on bin kişinin

bindiği gemi yola çıktığında mayınlara kapılmamak için açıklardan ilerlemişti ki bu da denizaltıların saldırılarına maruz kalma ihtimalini arttırıyordu. Üzerinde hastane yahut tahliye gemisi olduğunu belirten hiçbir işaret bulunmamasının yanı sıra olası hava saldırılarına karşı güvertesinde uçaksavar roketler bulunduruyordu. Wilhelm Gustloff ile aynı zaman içerisinde Balçık Denizi'nde bulunan, Sovyetler Birliği'nin S-13 denizaltısı gemiyi üç torpidoyla vurduğunda tarih 30 Ocak 1945'ti. Normalden çok daha soğuk denizde boğularak ya da donarak ölenlerin yanı sıra anın paniğiyle yaşanan arbedede hayatını kaybeden kişiler de oldukça fazlaydı. Yirmi filikadan yalnızca on biri kullanılmış ve beş tanesi sağ salim kıyıya ulaşabilmişti. Sonuç olarak on bin kişiden resmi kayıtlara göre beş bin üç yüz, tahminlere göre ise yaklaşık sekiz bini ölmüştü. Titanik'te hayatını kaybedenlerin bin beş yüz civarında olduğunu ele alınca Wilhelm Gustloff Faciası'nın ne denli kanlı olduğu bir kez daha yüzümüze vuruluyor.

-Gamze Ezgi ÇALI

Neden Münazara?

Hepimiz hayatımızda en az bir kez münazara yapmışızdır. Belki ortaokuldaki Türkçe öğretmenimizin isteğiyle, belki kulüp içerisinde. Peki hiç oturup düşündünüz mü, neden münazara yapıyoruz? Münazara aslında hızlı düşünme, hitabet, genel kültür, zekâyı harmanlayan bir oyun. Ve gerçekten bir sürü yararı da mevcut. Bugün bu yazımda bunlardan bahsedeceğim. Öncelikle “Münazara nedir?”den başlamak istiyorum. Münazara aksi fikirlerin çarpıştırıldığı bir platformdur. Konular, münazara maçından 15 dakika önceden verilir ve münazaranın bu özelliği size çok şey katabilir. En basitinden; hızlı düşünme. Konular 15 dakika önceden verildiği zaman ne takım arkadaşınız dışında başka birisi ile görüşebiliyorsunuz, ne internetten araştırma yapabiliyorsunuz. Bu da ister istemez genel kültürünüzde gözle görülür bir değişiklik sağlıyor. Çünkü turnuvalarda yüksek derece yapmak isterken bir sürü araştırma, okuma yapıp belgeler seyrederiyorsunuz. Bu da genel kültürünüzü çok büyük oranda yükseltiyor. Ayrıca maç içerisinde çürütmeler, analizler yapmanız gerekebilir. Bu da duruma göre geliştiği için hızlı dü-

şünme ve hızlı kavrama yetilerinizi geliştiriyor. Ve aktif olarak toplulukların karşısına çıkıp konuşma yapıyorsunuz. İster istemez bir özgüven artışı, topluluklara karşı konuşmada gelişim sağlıyorsunuz ve hitabetiniz gelişiyor. Takım arkadaşınızla iş birliği halinde olduğunuz için, büyük şirketlerin de işverenlerin de baktığı en önemli faktörlerden bir tanesi olan takım çalışması da çok büyük oranda artıyor. Bütün bu kişisel gelişimler bir yana gençlik yıllarımızın en önemli şeylerinden birisi olan çevreniz de aşırı genişliyor. Şahsım adına konuşmam gerekirse uzun süredir münazara yapmıyorum ancak çevrem hiç düşünemeyeceğiniz kadar genişledi. Her yerden, farklı düşünce, farklı dilde konuşan, farklı yerlerde yaşayan bir sürü insan tanıdım. Bu da dışarıya çok daha rahat bir şekilde açılmanızı sağlayabilir. Ayrıca bir sürü münazarın önemli yerlere gelen insanlar olduğunu biliyor musunuz? Malcolm X, Plato, Gandhi, Abraham Lincoln, Nelson Mandela ve niceleri... Yazımın başında münazaraya bir oyun demiştim. Ne oyunmuş ama...

-Adanil GÜZEL

Mitoloji

Gök Kubbeyi Sirtında Taşıyan Adam

Mitoloji kitaplarını karıştırmış iseniz gök kubbeği sırtında taşıyan bir figür illaki görmüşsünüzdür. İşte bu metinde gök kubbeği sırtında taşıyan Atlas'tan bahsedeceğim. Atlas; Lapetos ve Klymene'nin çocuklarından biri, Zeus'tan ateşi çalıp insanlara veren Prometheus'un ve Epimeteheus'un kardeşidir. Erkek kardeşi Meneoitios ile titanların ve Olimposluların savaşı olan "Titanomahia"ya katılmış, bazı kaynaklara göre öncülük etmiştir. Platon "kritios" adlı eserinde Atlasta Atlantik'te olan Atlantis ülkesinin kralı olarak bahsetmiştir. On bir yıl süren savaşı Olimposlular kazanmıştır. Zeus ise ceza olarak tüm titanları "Tartanos"a sürer. Şair Hesiodas'a göre "Demirin cennetten dünyaya düşmesi dokuz gün alır. Bir dokuz gün daha sonra ölüer diyarının en altına Hades'in bile en uzağında yer alan Tartonos'a ulaşır." ama savaşta çok önemli rol oynayan Atlas'a Zeus'un daha büyük planları vardır. Dünyayı en batı ucundan kaldırıp, gök kubbeği omuzlarında ve başının üstünde taşıyacak asla ve asla bırakmayacaktır. Sanılanın aksine Atlas dünyayı değil, gök kubbeği sırtında taşımakla yükümlüdür. Bunun sembolik anlamının ise; gök ile yerin yani Uranüs ve Gaia'nın buluşmasının ilelebet önüne geçilecek ve bu buluşmanın meyvesi olan titanlar ise tarihe gömülmüş olacaklar. Homeros bundan Odesia adlı eserinde;

**"Dünyanın bittiği bir yerlerde
Güzel sesli akşam perileri karşısında
Dimdik durup, ayakta tutuyor göğü
Başı ve yorulmaz kolları üstünde
Akıllı Zeus'un ona ayırdığı kader bu"**

diye bahsetmiştir.

Hesperideler'in Altın Elmaları

Atlasın kızları olan Hesperideler, dünyadaki en güzel bahçelerden birine sahiplerdir. Gaia Zeus ile Hera evlendiğinde Heray'a düşün hediyesi olarak altın bir elma ağacı verir. Hera bu ağacı nereye dikeceğini düşünürken Hesperidelerin bahçesine yakışacağına karar verir. Ve ağacı koruma görevini onlara verir. Ama Hesperideler ağaçtan elma çalmaktadırlar. Hera bunu fark eder ve ağacı koruması için yılanı bir ejderha olan "Lados" isimle canavarı görevlendirir.

Herakles'in on birinci görevi ise altın elmalarda birini çalmaktır. Herakles elmalar tek başına alamayacağına karar verir. Bahçenin sahibi olan Hesperideler'in babası olan Atlas'tan yardım ister. Atlas tek bir şartla kabul eder. Bu şart ise o elmaları almaya giderken Herakles'in gök kubbeği tutmasıdır. Herakles kabul eder. Atlas elmaları alıp geri gelir. Ama özgürlüğün tadını bir kere tattıktan sonra gök kubbeği tekrardan sırtına almak istemez. Herakles ise bunu fark eder ve bir plan yapar. Gök kubbeği sırtına tam oturamadığına onu sırtından alıp geri koyup koyamayacağını sorar. Atlas gök kubbeği sırtına aldıktan sonra gözden kaybolur.

-Elif Diana TERZIOĞLU

Tiyatro Nedir?

Günümüzde tiyatro sözün, düşünmenin, dilin, yaşadığımız çağı belirleyen zihniyetin iç içe girdiği bir mekân; irdelemeye, anlamaya çalıştığımız, uygulandığımız, etkilendiğimiz, öteki ile karşılaştığımız ve ötekine dönüştüğümüz bir yer. Bir başka deyişle tiyatro; insanı, insana, insanla, insanca anlatma sanatıdır. Sahnede, olduğunuz kişiden tamamen uzaklaşıp yeni bir ruha bürünmeniz gereken yerdir.

Bir Yönetmen, Bir Aktör

Aktör Modern Tiyatronun Babası: Konstantin Stanislavski, 1863 yılında Rusya Moskova’da doğmuş. Konstantin Sergeyeviç Stanislavski aktörlük ve yönetmenliği ile tanınmasının yanında tiyatrodaki yeni bir çağ açmıştır. Tiyatro Dünyası için 20. yüzyıla kadar bir yenilikten, belirli bir yöntemleştirmeden, eğitimden ya da oyunculuk disiplininin söz etmek pek mümkün olmadığı görülürken Stanislavski, bu eksikliği gidermiş ve yeni bir çağın temelini atmıştır. Konstantin Stanislavski özellikle oyunculuk konusundaki kalıpları aştığından dolayı bugün modern tiyatronun babası sayılmaktadır. Sahnenin kendi başına bir yaşam alanı olduğunu ve oyuncunun dört duvar ile orada yaşadığını, bunun için de inançla birlikte gerçekçi olunması fikrini savunmuştur.

Başta Anton Çehov olmak üzere; Puşkin, Hendek Ibsen, Tolstoy, Nikolay Gogol, Ostrovski gibi birçok ünlü tiyatro yazarlarından etkilenmiş, oyunlarını arkadaşı Nemiroviç Dançenko ile birlikte kurduğu Moskova Sanat Tiyatrosu’nda sergileyerek büyük ün kazanmıştır. Böylelikle günümüzde hâlâ var olan modern tiyatroyu kurmuştur.

Pandemi Döneminde Tiyatro

Tüm hayatımızı etkilediği gibi tiyatroları, tiyatro oyuncularını da etkileyen virüs gerçekten bir şeyler yapmamıza engel mi? Bildiğiniz üzere tiyatro bir sahne sanatıdır. Oyuncuların, seyircilerin, yönetmenlerin iç içe olduğu bir sahne sanatı. Herkesin birbirini görmesi ve hissetmesi gerektiğini fakat günümüz koşullarında bunun pek mümkün olmadığını biliyoruz.

E peki ne yapıyor bizim tiyatro kulübümüz? Uzaktan birbirlerini nasıl hissediyor, nasıl oynuyorlar? Tiyatro ile uzaktan yakından ilgilenen herkes bilir ki tiyatro duygu işidir. Sahnede olmayınca elbette işler zorlaşıyor fakat mesafe sanata engel olamaz.

Derslerimizde sahnedeki en önemli unsurları; diyafram, diksiyon, doğaçlama, odak gibi oyuncuyu oyuncu yapan temel bileşenleri ele alıyor ve çalışıyoruz. Bunun yanında bilinen tiyatro oyunlarını kendi içimizde oynuyor, tiyatro oyunları izleyip fikirlerimizi söylüyor, kendimizi geliştiriyoruz.

Unutmayın ki herkesin içinde bir oyuncu yatar. Önemli olan bu oyuncunun hangi rolde olduğu değil, oyuncuyu nasıl canlandırdığıdır. **“Bir tiyatro sahnesidir dünya. Kadınlar da erkekler de sadece birer oyuncu. Sahneye bir girer bir çıkarlar ve tek bir insan ömrü boyunca pek çok rol oynar.”**

-Jostein Gaarder

Bu Ayın Kitabı:

William Shakespeare Romeo ve Juliet

İtalya şehir devleti Verona’nın zengin ve asil ailelerinden Montague ve Capulet aileleri arasında geçmiş yıllara dayanan bir düşmanlık vardır. O günlerde Capulet ailesinin evinin bahçesinde bir maskeli balo düzenlenir. Lord Capulet, baloya kızı Juliet’e talip olan Kontu Paris’i de davet eder. Montague ailesine mensup Romeo da maskeli baloya kimliğini gizleyerek katılır ve baloda Capuletlerin on üç yaşındaki kızı Juliet’i görüp ona aşık olur. Juliet de Romeo’nun duygularına karşılık verir. Evlenmeye karar veren çifti Rahip Laurence, gizlice evlendirir.

Ancak talihsiz kader, onları önce evlendikleri gece, sonra da kavuşma ümidine kapıldıkları anda ebediyete dek ayırır. Tüm zamanların en iyi oyun yazarı olarak anılan William Shakespeare’in ölümsüz eseri Romeo ve Juliet, çağları aşan kırık bir aşk hikâyesi...

-Ekin YILDIRIM

**“Benim hayatta en
büyük korkumdur,
Standart bir insan olmak”**

Mehmet Ali Birand

Resim Çizmek

Aslında herkes resim çizmek için yeteneğinin olması gerektiğine inanır. Bu yüzden en başında vazgeçerler. Aslında resim çizmek sadece hislerini kâğıda geçirmektir. Kafanda hayal edersen elinle kâğıda geçirirsin. Tüm olay budur.

İlk olarak ben kareli bir defter üzerinde başlamanızı öneririm. Çünkü çizdiğiniz şeylerin orantılı ve gerçeğe yakın olmalı. Sonrasında ne tür resim yapmak istediğinize karar vermelisiniz. Birkaç örnek vermek gerekirse soyut resim, portre, figür vb. Bana kalırsa tek bir türe bağlı kalmayın. Ruh halinize göre istediğinizi çizin. Sonuçta resim çizmede hiç olmadığınız kadar özgürsünüz.

Çizeceğiniz türü de seçtikten sonra artık başlayabilirsiniz. Başlarda çok da profesyonel malzemeler kullanmak zorunda değilsiniz. Bir kalem, bir defter hayal etmediğiniz kadar büyük şeyler ortaya çıkarabilir. Ben ilk çizime başladığım zamanı anımsayamıyorum. Eğer bir tarih vermem gerekirse ilkokul zamanları diyebiliriz. Çizdiğim şey bacalı bir ev ve onun önündeki birkaç çocuktan ibaretti. Anlatmak istediğim şey kimse mükemmel çizimlerle başlamaz. Sonuçta biz de doğduğumuz an koşmaya başlamadık değil mi? Artık elinizde bir defter ve bir kalem var. İlk başlarda hayal ettiğiniz şeyleri kâğıda dökmek zor olur bu yüzden internette bulduğunuz veya somut olan herhangi bir cismi önünüze koyup başlayabilirsiniz. Güzel ışık alan bir yere geçin ve kâğıdınızı koyduğunuz yerin sert olmasına dikkat edin yoksa çizmeniz zor olacaktır. İlk olarak çizeceğiniz şeyi inceleyin. Ama bu basit bir inceleme olmasın. Gerçekten bütün detaylara dikkat ederek inceleyin. Bazen görmek yetmez bakmak gerekir, detayları kavramak için. Unutmayın, siz diğer insanların gördüğü şeyi değil sizin baktığınız şeyi kendi yorumunuzla çizeceksiniz.

Kâğıda aktaracağınız şeyi iyice inceledikten sonra en eğlenceli kısma geldik. Sıra parmaklarınızda, sıra hayal gücünüzde, sıra sizde. Bir yerden çizmeye başlayın, devamı zaten kendiliğinden gelecektir. Asıl zorluk başlamakta. Asıl zorluk başlayabilecek cesareti göster-

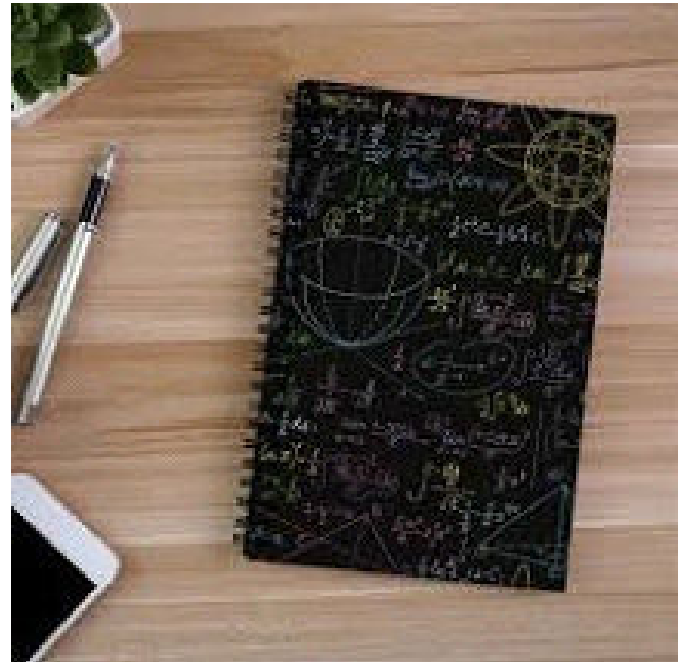
mekte. Benim size önerim en üst noktadan başlayın. Sonrasında alt taraflara doğru çizmeye devam edebilirsiniz. Tam şu an size bir tavsiyem olacak. Resim çizerken sevdiğiniz müzikleri dinlemek sizi rahatlatıcak ve devam etmenize yardımcı olacaktır. İlk olarak ana hatlarıyla çizin. Daha sonrasında detayları kendinize göre ekleyebilirsiniz. Ve çiziminiz bittiğinde içinizin rahatladığını hissedeceksiniz çünkü artık kafanızın içindeki bir şeyi kâğıda aktardınız. İlk çiziminiz kötü mü oldu? Tekrar deneyin. O da mı kötü? Tekrar deneyin. Çizdiğiniz şey sizi mutlu edene kadar sakın peşini bırakmayın.

Sıkıldığınızda, üzüldüğünüzde, mutlu olduğunuzda yani kısacası her anınızda çizim yapın. Bu sizi hem rahatlatıcak hem de çizim kabiliyetinizi geliştirecektir.

Eğer bir noktaya ulaştığınızı düşünüyorsanız profesyonel bir çizim defteri ve kalem alabilirsiniz. Hatta bir kursa giderek destek alabilirsiniz.

Resim yapmak asla zor bir şey değil. Dediğim gibi en zor kısmı başlamak, sonrası zaten kendiliğinden geliyor. Bu sületçe en önemli şey pes etmemek, en iyisini yapana kadar çabalamaktır.

Irmak ÇAĞLAYAN

Tavla

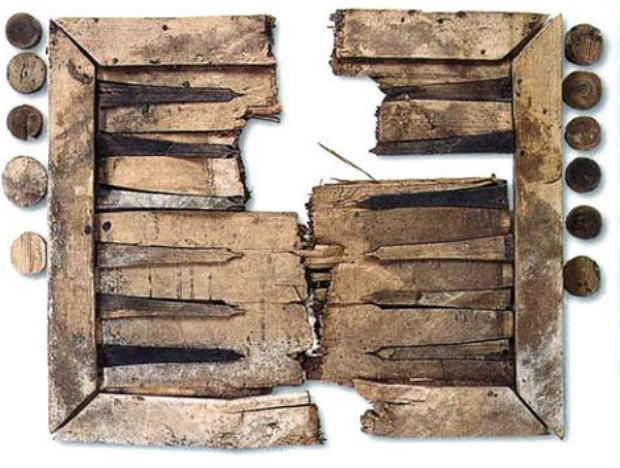
Tavla özel bir platform üzerinde 2 zar ve 15 siyah, 15 beyaz taş ile oynanan iki kişilik bir oyundur.Dünyadaki en eski oyunlardan biridir ve birçok millet tarafından sahiplenilir.Oyunun ilk ortaya çıktığı devirde tavladaki zarlar ve taşların kemiklerden yapıldığı düşünülmektedir.Zamanla oyunun farklı toplumlarda farklı versiyonları türetilmiştir.Tavlada, 4.500 civarında hamle ihtimali bulunmaktadır.Oyun, 20. yüzyılın sonlarında dünya çapında oldukça popüler hale geldi.

Tavla şans oyunu mu?

Bence tavlaya sadece şans oyunu demek haksızlık olur sonuçta tavla bilmeyen birisine ne kadar iyi zar gelirse gelsin tavlayı iyi bilen birisini yeneceği kesin değildir.Tavla da tabi ki de zar çok önemli bir etkidir ancak bana kalırsa tavladaki en önemli şey önceki oyunlarınızdan ders çıkarma.Ben tavla oynamaya çok küçük yaşta başladım yazları köye gittiğimizde dedemle tavla oynardık.Genellikle o kazanırdı.Daha sonra oyunu öğrenmeye başladım ve onu yendiğim oyun sayısı arttı.Tabiki her oyunu ben ya da dedem kazanamıyordu sonuçta bu oyunda şans da önemli bir etken. Dünya tavla organizasyonuna göre bu rakam %60 şans,%40 iyi oynamak.

Tavla Türkiyede neden bu kadar popüler?

Türkiyede herhangi bir kahveye gittiğinizde kesinlikle göreceğiniz 2 tane oyun var okey ve tavla.

Peki tavla Türkiyede neden bu kadar popüler? Bana göre tavlanın türkiyede bu kadar popüler olma sebebi tavlının zaten bu topraklarda veya bu topraklara yakın bir yerde bulunmuş olmasıdır.Tavlının tarihi M.Ö 3000 yıllarına uzanır. Antik Romalıların Ludus Duodecim Scripture denen ve modern tavla ile neredeyse aynı bir oyun oynadığı bilinmektedir.

Dünya Tavla Federasyonu(WBF)

Bu kadar fazla oyuncuya sahip bir oyun adına kurulan bir organizasyon bulunmaktadır. Dünya Tavla Federasyonu "WBF", 1986 yılında Alberto da Pra adlı İtalyan bir mühendis tarafından kurulmuş olup, o günden bugüne dünya çapında düzenlenen organizasyonlarla adını duyurmuş olan büyük bir cemiyettir. Merkezi Mendrisio, İsviçre'de bulunmakta olan federasyonun başkanlığını halen Alberto da Pra yürütmektedir. Genel sekreterlik görevini ise Marco Fornasir üstlenmiştir.

WBF'nin ana amacı, dünyada birçok ülkede değişik isimlerle oynanan ve aslında küçük varyasyonlar gösteren oyun kurallarını belli standartlar altında birleştirerek, bir şans oyunu olmaktan öte zeka ve strateji oyunu olarak kabul görmesini sağlamaktır. WBF teşkilatı, merkezdeki yöneticiler ve Disiplin Komitesi altında dünyanın çeşitli ülkelerindeki ulusal temsilciler ile bunlara bağlı yerel temsilciler ve destekçilerden oluşmaktadır. WBF, bugün dünyanın 43 ülkesinde temsilcilere sahiptir. Türkiye, 2000 yılında federasyona dahil olmuştur.

-Naci Gökhan Başaran

Müzik Nedir?

Müzik insanların doğadan duyduğu ahengi taklit etmeleriyle başlamıştır. Başlarda amaçları eğlence ya da sanat değil, birlikte yaşadıkları canlılara korku vermek ya da kendi aralarında haberleşmek olmuştur. Tarih öncesi dönemlerde kuşların ötüşünü, suların şırıltısını, rüzgârın uğultusunu duyup bunlardan esinlenen insanlar; içi boş kütüklere deri geçirip vurarak, hayvan bağırsaklarından yaptıkları ipleri çekerek, boynuz, kemik ya da odundan boruları üfleyerek doğadaki seslerin benzerlerini çıkartmaya başlamışlardır. Zamanla bu sesler melodiye ve ritme kavuşmuş ve müziği ortaya çıkarmıştır.

Daha sonraları çalınan ve söylenen müzik eserlerini yazılabilir hale getirmeyi ilk düşünen ve kısmen de olsa bunu başaran Boethius (M.S. 480-524) olmuştur. Seslere harfler vererek A ile başlayan bir gam oluşturmuştur. Bu sesleri günümüzdeki notalara göre A=LA B=Si C=DO E=Mİ F=FA G=SOL şeklinde sıralayabiliriz. Ancak harf sistemi ritim, süre değerleri, akort vb. ayrıntıları karşılamadığından yeterli olmamıştır. Bunun üzerine günümüzdeki notalar ve porte oluştu. Yine de harf sisteminin tamamen vazgeçilmiş değil. Müzik toplumun kültürüne, deneyimine, teknolojiye erişimine ve dinine göre şekillenir. Ayrıca müziği dinlerken anlatılanlar dinleyicinin yaşam tecrübesine, hislerine göre de değişim gösterir. Anlatılmak istenen ortak olsa da anlaşılabilir çoğu sefer farklı olur. Bunun başlıca sebebi beklentinin ve düşüncenin farklı olmasıdır.

Müzik dil ayırt etmez. Irk ayırt etmez. Herkese aittir. Herkese anlatacak bir şeyi vardır. Çünkü müzik evrenin ortak dilidir.

-Hatice Bukre TAŞTAN

Müzik evrendeki canlı, cansız tüm varlıkların ahenk içerisinde çıkarttıkları seslerin birleşmesiyle oluşur. Müzik doğanın parçasıdır. Her kuşun kanat çırpışı, her horozun ötüşü, her kuzunun melemesi, her böceğin kuru yapraklara basışı, her rüzgârın uğultusu birer parça müziktir. 'Müzik ruhun gıdasıdır' denir hep. Evet müzik ruhu besler, huzura kavuşturur ama bunların yanında müzikten asla kopamayışımızın başka bir sebebi de vardır. Müzik bizdir. Müzik içinde bizi barındırır. Her ruhtan bir parça alarak büyür. Her duygu farklı ifade edilir, her anlatılmak istenen farklı anlatılır bu nedenledir ki dünya üzerinde var olan her müzik türünün bir dinleyici kitlesi vardır. Müzik; derdi, mutluluğu, hüznü, anlatmak istedikleri ortak olan insanları birleştirir. Size yalnız olmadığınızı, sizinle aynı şeyleri yaşayan insanlar olduğunu en derinden hissettirir. Sizinle her duygunuzu paylaşır. Öyle bir dost olur ki size; öfkelendiğinizde, sevinçten havalara uçtuğunuzda, kararsız kaldığınızda ona sığınabilirsiniz. Çünkü sizden hiçbir beklentisi olmadan sizin yanınızda durur. Belki fikir vermez, yol göstermez ama önünüzde duran yolu görmeniz için yüreğinize ışık olur. Müzik bazen aşktır, bazen topluma açılan bir savaş, bazen düzene isyandır, bazense bir yardım çağlığıdır. Her kafadan çıkan sesleri kendi çatısı altında toplayandır. Bütün bunları anlatırken de kimseye zarar vermeyen tek yoldur belki de. Tek derdi kendini anlatmak, kabul ettirmektir.

Evrensel bir dildir müzik. Evrendeki herkesin, her şeyin konuşabildiği ortak bir dil. Çünkü hisler dünyanın ya da evrenin neresine giderseniz gidin aynıdır. Değişmez, dönüşmez. Çünkü savaş her yerde acı getirir. Aşk sancılı isyan haykırır. Dilini bilmeseniz de sesini duyduğunuzda ne anlattığını, ne hissettiğini anlarsınız.

Müzik evrenin yaratılışından bugüne, bugünden sonsuzluğa hep vardı ve hep var olacak. Çünkü yaşam yalnızca hissettiklerimizden ibarettir.

-Hatice Bukre TAŞTAN

Umutla Gelen Merhamet

Benim adım merhamet. Kiminiz bir çocuğun yüreğinden tanırırsınız beni, kiminiz bir annenin kucağından. Kiminiz bir bebeğin gülüşünde görürsünüz beni, kiminiz bir kuşun kanadında. Allah'ın kendisinde sonu olmayacak şekilde bulunduğum, diğer canlılardan daha üstün olarak yarattığı siz insanların içlerine parça parça dağıtıldığım, bazılarınızın beni göz ardı edip nefesine yenildiği, bazılarınızınsa nefisini körelterek bana yöneldiği bir duyguyum. Hisleriniz doğrultusunda beni dinlediğiniz, yeri geldi mi bana hiç kulak asmadığınız iç sesinizim. İnsaniyet namına yapılan onca şeyden sonra vicdan kavramınızı tamamlayan hissiyatınızım. Yaptığınız iyiliklerden duyduğunuz mutluluğun sebebi, yaptığınız kötülüklerden duyduğunuz pişmanlığınızım. Bir yola girdiğinizde ışığıyla size yol gösterecek olan benim. “Merhamet nedir?” diye sorduklarında içimdeki pusulamdır diyebileceğinizim. Her gün, her an, her dakika o kadar çok insanın içindeyim ki. Sadece insanların da değil, o masumane dostlarınızın da içindeyim. Benliğinizi bulduğunuz köpeklerin, oyunlar oynadığınız kedilerin, sabahları sizi uyandıran horozların ve daha birçoğunuzun belki yakınında belki uzağınızdayım.

Bir gün gene ben her zamanki konumundayken ve sizlerin nefsinizi köreltip beni dinlemeniz için mücadele veriyorken nezarethannenin kapısına ilişti gözüm. Cengiz gene aftan yararlanarak o bataklıktan çıkmış, başkalarının özgürlüğünü bitirdiği bu dünyada özgürlüğüne kavuşmuştu. Beni kendi içinde bir nebze olsun barındırmayan Cengiz onca gülen yüzü soldürmüş, birbirinden değerli canlılara kıymıştı. Sözde o boyunları devrilecesi iş adamlarındandı. Tek bildiği çocukların organlarına göz dikip hayatlarını hiçe sayıp onların organlarını satmaktı. Nasıl olmuştu da dünya bu hale gelmişti. Hiç mi kimse kimseyi düşünmez, hiç mi kimse birinin kılına zarar gelirse içi sızlamazdı? Peki ya o hâkimler? Acaba çok mu benimsemişlerdi beni? Çok mu acımışlardı kendini zavallı gibi gösterip ama aslında hepimizden daha aciz olan Cengiz'e? Çiçek bahçelerinin en güzel çiçekleri gibi dünyaya

gözlerini açan o çocukların kaçının daha kalbinin durması gerekiyordu? Binlerce ardı arkası kesilmeyen soru, her biri ardından niceelerini doğuran sorular.

Cengiz her bir hücreyi kana bulanmış o ellerini sallaya sallaya cezaevinden çıkmış ve tabii ki düşünülenin aksini yapmayarak gene çocuk parkına gitmişti. Oturduğu yerden ilk önce gözüne çocuk kestirmeyi görev bilen Cengiz parkta fazlaca çocuk olmasını fırsat bilmişti. Gözüne ilişen ilk kişi parkta diğer çocuklara nazaran daha temkinli ve dikkatli oynamaya çalışan Umut'tu. Çünkü Umut'un doğuştan sadece bir gözü vardı. Diğer gözü yoktu ve tedbirli davranması gerekiyordu. Ama Umut dışarıdan sanki arkadaşlarıyla oynuyor gibi değil de daha çok anne ve babasının yanında olmak isterken aksine onlardan uzaklaşıyor gibi gözüküyordu. Gerçekten de öyleydi. Annesi Sevgi Hanım ve babası Savaş Bey bir tartışma içindeydi. Seslerinin yükselmesiyle bu daha da net anlaşılıyordu. Cengiz ilk önce onları görmemiş ve pür dikkat Umut'u takip ediyordu. Tartışan çiftin Umut'un anne ve babası olduğundan haberi yoktu. Umut'un tek bir gözünden süzülen gözyaşlarıyla her şey anlaşılıyordu. Cengiz tüm aileyi görüşüne aldıktan sonra olayı çözmeye çalışıyordu fakat sanki çatışma daha da büyüyordu. Umut'un babası Savaş annesine şiddet uygulayacakken annesi Sevgi hemen doğrulmuş ve elindeki çantayı yüzüne doğru savurmuştu. Çantanın Savaşın yüzüne temas etmesiyle gözünden akan kanların durdurulamaması bir olmuştu. İşte burada Sevgi beni gene olaya dahil etmişti ki bir kadının darp edilmeye teşebbüs edilmesi söz konusuysen bile kocasına içi acımış, ne olursa olsun yardım etmek istemişti. Biraz ötelere olanları izleyip uzun zamandır ağlayan Umut hemen yanlarına koşmuştu. İsimlerinden de anlaşılması çok da güç olmasa gerek Umut annesine ve babasına umut olmak istiyor, Sevgi onları sevgisiyle yaşatmak istiyor ama Savaş daima bir savaş alanına dönüştürüyordu ortamı. Savaş elini gözünden çektiği an gözü elinde kalmış ve yüzü gerçekten bakılamayacak bir hal almıştı.

Umutla Gelen Merhamet

Kanlar hâlâ durmuyordu. Gözü çıkmıştı resmen. Bir an için kendi durumunu babasında gören Umut, babasını sakinleştirmek için elinden geleni yapıyordu. Babasına kalan tek gözünü verebileceğini yeter ki onun ve annesinin mutlu bir şekilde yaşamasını ve babasının tek gözlü kalmamasını söylemişti. Sevgi hanım zaten olayların panikliği içerisindeydi. Savaş Bey de tabiri caizse kan ağlıyordu. Oğlunun bu sözleri karşısında yaptıklarından pişman olmuş ve o da olaya Sevgi Hanım gibi beni dahil etmiş bir yandan da acısıyla baş etmeye çalışıyordu. Tüm bu tabloyu bütün olarak dışarıdan seyreden Cengiz'e anlık kal gelmişti. Nezarethanedeki Yusuf dayının anlattıkları gelmişti aklına. Çocuklarına ne kadar düşkün olduğunu, onlar için ne gerekirse yapacağını ve hayatındaki paha biçilemez varlıkların sadece onlar olduğunu tekrar tekrar hatırlamıştı. Yusuf dayının Cengiz'e her gün nasihatler vermesini ve sizlere yol gösterici olan beni yanımda da vicdanınızı öne çıkarmak için bir sürü öğüt anlattığını unutmamıştı. Zaten hapisteyken bunlardan etkilenen Cengiz çıktığında devam edebileceğini düşünmüyorken şu an o saçma konumda Umut ve ailesini izliyordu. Umut'un sahip olduğu bir gözü bile hiç düşünmeden babasına vermesi söz konusuysen zaten o çocuğun organlarını zorla alıp satamazdı. Çünkü o çocukta onda olmayan bir şey vardı. Belki Cengiz'de de vardı bu ama ortaya çıkarmıyordu. Tabi ki de bendim bu, merhametti yani. Beni o kadar derin yerlere koymuştu ki kendisinde, dışarı yansıt-

makta güçlük çekiyordu. Her şeyi silip bir kenara atmış ve Umut gerçekten o an ailesine umut olmaya çalışırken Cengiz'e de hayatını daha iyi sürdürebilme ve hayattan zevk alma umudu olmuştu. Ambulans gelmiş Umut'u, Sevgi Hanımı ve Savaş Beyi alıp hastaneye götürmüştü. Bir şekil Cengiz Bey de peşlerinden gidip yanlarında bulunmuştu. Her şeyin olması istenildiği gibi ilerlemesi gayet güzeldi. Savaş bey ameliyata alınmıştı. Cengiz de sanki olayı dışarıdan görmüş ve yardım eli uzatan bir vatandaşmış gibi onlara destek olmuştu. Umutla sohbet etmiş, hayata tutunma gücü daha da artmış yaşama sevinci kazanmıştı. Beni görme ve beni dinleme fırsatı olmuştu. Her şeye çok farklı bakmaya başlamıştı. Ona da ışık tutmuş, yol çizmiştim. Günler geçmiş, aylar hatta yıllar geçiyordu. Günden güne Savaş Bey iyileşiyor ve Sevgi Hanımla güzel bir hayat sürüyordu. Bu olanları da Cengiz yakinen takip ediyor ve hatta neredeyse onlarla dost olmaya başlıyordu. Cengiz bir gün oturmuş Allah'a tövbe etmişti. Yüce Rabbinden rahmetiyle, merhametiyle, affedici yönüyle onu bağışlamasını istemişti. Hiç şüphesiz Allah'ın merhameti sonsuzdu. Sizler gökyüzündeki yıldızları saymaya benzetebilirsiniz bunu. O kadar çok rahmeti var ki isteseyiz de sayamazsınız. Ve Allah sonu olmayan bu büsbüyük evren gibi barındırdığı beni namı değer merhameti her zamanki gibi kullanıp Cengiz'i affetmişti. Bunun birer işareti olarak Cengiz'in karşısına onlarca, yüzlerce şey çıkarmıştı.

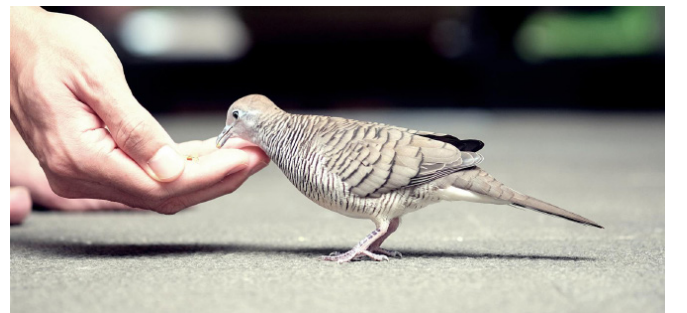
Umutla Gelen Merhamet

Yolda yürürken Mevlana'nın sözleriyle karşılaşmış "Sen yerde olanlara merhamet et ki gökte olanlar da sana merhamet etsin. Senden aşağı olana acı ki senden üstün olan da sana acısın." sözünü kendine ilke edinmişti. Namaz kılmaya gittiği camilerde gördüğü ayetlerde bulmuştu beni. En sevdiği ayet ise "Kim kötülük işler veya nefesine zulmedip sonra Allah'tan bağışlanma dilerse Allah'ı bağışlayıcı ve merhamet edici olarak bulur." (Nisa Suresi, 110. ayet) olmuştu. Kimisi bebeğin gülümsemesinde görür demiştim ya beni, işte Cengiz Umut'un sayesinde görmüştü. Yolunu peygamberin hadisleri üzerine inşa etmişti. "Küçüklerine merhamet etmeyen, büyüklereimize saygı göstermeyen bizden değildir." hadisiyle kendine gelmişti. Biliyordu ki iyilik yapmaya başlamasının nedeni de merhametiydi. Yani beni dinlemesiyle birlikte iyi bir insan olma yolundaydı.

Her şey için başta onu yaratan ve içine eninde sonuna kullanmasını bileceği merhamet duygusunu koyan Rahman ve Rahim olan Allah'ına, sonrasında da Umut'a minnettardı. Umut'un merhametini görmeseydi, Sevgi Hanımın içindeki o burukluğu hissetmeseydi, o olay örgüsünde buldukları durumdan onları sadece ama sadece içlerindeki iyiliğin kurtarıcı olduğunu fark etmeseydi kim bilir hali şu an ne olurdu? Umudunuzun daima olduğu, sevginizin her zaman savaşın zemin oluşturduğu şeylerden üstün geldiği, güneşin her sabah doğup asla söndürmediği ışığı gibi merhameti içinizde söndürmeyin.

-Nur İpek CANDAN

A black and white close-up portrait of Nazım Hikmet, showing his curly hair and mustache. He is looking slightly to the left with a thoughtful expression. The background is blurred.

***“Başım köpük köpük bulut
İçim dışım deniz
Ben bir ceviz ağacıyım
Gülhane Parkı’nda
Budak budak
Şerham şerham ihtiyar bir ceviz
Ne sen bunun farkındasın
Ne polis farkında”
-Nazım Hikmet***

Kimdir Şu Timur?

Hepimiz Emir Timur ismini duymuşuzdur. Yıldırım Bayezid'i Ankara Savaşı'nda mağlup eden ve bir ayağı aksak olan Timur. Peki, bunun dışında onun hakkında ne biliyoruz? Ne düşünürdük, neler yaptı? En büyük ideali neydi? Biraz bunun hakkında konuşalım.

Emir Timur, her şeyden önce Timur İmparatorluğu'nun kurucusu ve ilk hükümdarıdır. Kurduğu devlet günümüzdeki Orta Asya, Rusya, İran, Hindistan, Afganistan, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan, Irak ve Suriye topraklarını kapsamaktaydı. Ankara Savaşı'nda Yıldırım Bayezid'i mağlup ederek Anadolu topraklarında Türk beyliklerini yeniden canlandırmıştır. Bütün bu fetihleri Cengiz Han'ın ölümü sonrasında parçalanmış Moğol Devleti'ni yeniden canlandırmak amacıyla yapmıştır. Saltanatı boyunca bunu başarmak için çabalamış ve başarmaya çok yaklaşmıştır ancak 1405 yılında son hedefi olan Çin'i fethetmek üzere çıktığı seferde hastalanarak vefat etmiştir.

Emir Timur, hayatı boyunca Cengiz Han'a büyük bir hayranlık duymuş, Cengiz Han'ın görüşlerini benimsemiştir. Buna örnek olarak ise gökte bir tane tanrı varsa yeryüzünde de bir tane sultan olabilir anlayışını verebiliriz. Hayatı boyunca Cengiz Han Yasası'nın uygulayıcısı

olmaya çalışmıştır. Hatta soyunu Cengiz Han'a dayandırmak için Cengiz Han'ın soyundan gelen Saray Mülk Hanımla evlenmiştir. Cengiz Han'ın soyundan gelmediği için Han unvanı yerine Emir unvanını kullanmıştır. Bu Cengiz Han hayranlığının yanında Emir Timur kendini İslam'ın koruyucusu olarak görmüş, kendisine "İslam'ın Kılıcı" demiştir. Memlük Devleti, Osmanlı Devleti ve Delhi Sultanlığı'na karşı yaptığı savaşlarda da bunu kanıtlamış, İslam dünyasındaki en büyük güç haline gelmiştir.

Büyük hükümdarın doğum tarihi bazı kaynaklara göre 27 Nisan 1336'dır. On iki hayvanlı Türk takvimine göre ise bu tarih Sıçan Yılı olarak kabul edilir. İnanışa göre Sıçan Yılı'nda doğanlar hareketli olurlar ve güçlerini sınamayı severler. Emir Timur'da da bu özellikleri görebiliyoruz. Efsaneye göre Emir Timur, avucunda kan ve beyaz sakalla doğmuştur. Ne kadar ilginçtir ki Cengiz Han'ın doğumunda da aynı efsaneye karşılaşıyoruz. Kan hükümdarlığı ve yapılacak büyük işleri, beyaz sakal ise bilge kişiliği temsil etmektedir.

Timur'un babası Türk-Moğol kabilelerinden biri olan Barlaslar'ın Beyiydi ve Çağatay Hanlığı'na bağlıydı.

Kimdir Şu Timur?

Bazı kaynaklara göre Çağataylar, türkleşmiş Moğol kabileleriydi ve Çağatay Türkçesi'nde konuşurlardı. Barlaslar aynı zamanda efsaneye göre Moğolların atası olan Alanguya'nın soyundan da gelmekteydi. Günümüzde hâlâ Timur'un Türk mü yoksa Moğol mu olduğu konusunda tartışmalar devam etmektedir. Bazı kaynaklar Timur'un soyunu göçebe Türklerle dayandırırken bazı kaynaklar Moğollara dayandırmaktadır.

Timur, 24 yaşında Barlas Boyunun başına geçti. Barlas Boyu'nun başına geçtiğinde Çağatay Hanlığı son dönemlerini yaşamaktaydı. İlk başta Çağatay Hanlığı'na bağlı kalsa da daha sonralarda bir isyan gerçekleştirdi ve akabinde birkaç yıl boyunca kaçak olarak yaşamak zorunda kaldı. Bu süre içinde eşkıyalık ve yol kesicilik yaparak geçimini sağladı. Anlatılanlara göre hayatının bu dönemlerimde koyun çalarken bir çobanın onu sağ elinden ve kalçasından yaralaması sonucu Aksak Timur olarak anılmaya başlandı ancak Timur, kendi yaralanmasını gençken yaptığı bir baskına dayandırmaktadır.

Kaçaklık günlerini geride bırakıp Horasan'a gelen Timur burada askeri dehasını kullanmaya başladı ve kendi savaş taktiklerini kullandı. Çarpışmada etrafındaki tepelere yüzlerce kamp ateşi yaktırarak düşmanı dört bir yandan kuşatıldığına inandırdı, düşman kaçarken atlara büyük ağaç yaprakları bağlayarak toz kaldırdı ve büyük bir ordunun geldiği izlenimini verdi.

İlk başta Maverünnehir ve Harezm bölgesini ele geçirdi. Daha sonra ise parçalanmış İran'ı fırsat bilerek İran, Azerbaycan ve Kafkasya bölgesini ele geçirdi. Bu seferleri yaparken Gürcistan'da Müslüman olan halkı serbest bırakmasıyla yaptığı fetihleri Gaza anlayışına dayandırmaya çalıştığını görüyoruz. Timur'un İslam'a bakış açısı biraz tartışmalı olmuştur. Kendisini İslam'ın Kılıcı olarak görmüş ancak Bağdat'ı fethettiğinde askerlerinin her birinden bir insan kafası istediği ve elde ettiği 100.000 kadar insan kafasıyla 120 tane kule yaptırdığı, Bağdat sokaklarından kırmızı bir nehir aktığı rivayet edilir. Bu

açıdan bakıldığında Timur'un merhametli bir insan olduğunu söyleyemeyiz zira fethettiği her yerde alimler ve sanatkârlar dışında neredeyse herkesi kılıçtan geçirdiği söylenir. Bunun yanında Sivas'ı kuşattığı sırada kimsenin kanının dökülmeyeceğini vadetmiştir. Sivas bu vaatle teslim olmuş ve Emir Timur kimsenin kanını dökmeden herkesi kazdığı hendeklere canlı canlı gömdürerek öldürmüştür. Bu yönden de Cengiz Han'a benzediğini söyleyebiliriz. Anlatılanlara göre Cengiz Han, İran nüfusunun dörtte üçünü öldürmüştür ve o da fethettiği yerlerde büyük yıkımlar yaratmıştır. Emir Timur, asıl hayali olan Çin üzerine sefer yapacağı sırada ani bir kararla bu düşüncesinden vazgeçip Hindistan üzerine yürümeye başlamış ve bu seferde Ankara Savaşı'nda kullanacağı asıl silah olan fillerle karşılaşmıştır. Emir Timur, Delhi Sultanı'nın karşısına çıkardığı 120 file karşı 500 hörgüçlü deve toplamış ve bu develerin sırtına pamuk ve fitil bağlatmıştır. Fitiller yanınca develer fillerin üstüne koşmaya başlamış ve ürken filler Delhi ordusundaki askerleri çiğneyerek kaçmaya başlamıştır. Bu olayda Emir Timur'un zekâsına bir kez daha şahit oluyoruz.

Kimdir Şu Timur?

Emir Timur, Ön Asya'yı hakimiyet altına aldıktan sonra yönünü Osmanlı topraklarına çevirmiştir. Olayları başlatan olay, Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf'un Osmanlı topraklarına sığınması olmuştur. Emir Timur, Yıldırım Bayezid'den şunları istemiştir: Anadolu beylerinden alınan topraklar geri verilecek, Kara Yusuf, Emir Timur'a teslim edilecek, Yıldırım Bayezid, Emir Timur'un hakimiyetini tanıyacak, Bir Osmanlı şehzadesi Emir Timur'a gönderilecek. Yıldırım Bayezid'in bu istekleri kabul etmemesi sonucunda Emir Timur Anadolu üstüne yürümüş ve iki ordu 19 Temmuz 1402'de Çubuk Ovası'nda karşılaşmıştır.

Osmanlı ordusu, Timur'un ordusunu dağınk bir vaziyette yakalamış olsa da, Yıldırım Bayezid bu şekilde saldırmanın mertçe olmadığını ve ordunun dinlenme ihtiyacı olduğunu savunmuştur. Zira Osmanlı ordusu İstanbul kuşatmasını kaldırıp Çubuk Ovası'na gelmiştir. 20 Temmuz 1402'de iki ordu savaşmaya başlamış, Kara Tatarlar'ın ihaneti, Anadolu beylerinin Timur taraflarına geçmesi, şehzadelerin savaş alanını terk etmesi ve Timur'un ordusundaki fillerin ilk defa görülmesi gibi sebeplerle Osmanlı ordusu savaşı kaybetmiş ve Yıldırım Bayezid, Emir Timur'a esir düşmüştür. Efsaneye göre Yıldırım Bayezid'in bir gözü kördür ve Timur'un bir bacağı aksaktır. Emir Timur, Yıldırım Bayezid'i esir aldığıında "Dünya kala kala bir kör ve bir topala kaldı" demiştir. Bazı görüşlere göre Emir Timur, Yıldırım Bayezid'i esir aldığıında bir kafesin içine koymuştur. Bazı kaynaklara göre ise ona asla esir gibi davranmamıştır. Bu olay günümüzde hâlâ tarihî bir muammadır.

Emir Timur, 18 Şubat 1405 tarihinde Çin'e sefere giderken 69 yaşında öldü ve Semerkand'a geri getirilerek çok sevdiği torununun yanına defnedildi. Ondan geriye ise mükemmel bir başkent haline getirdiği Semerkand ve efsaneleşmiş ismi kaldı.

-D. Yaren EĞER

***“İmkanın sınırını görmek için
imkansızı denemek lazım”
-Fatih Sultan Mehmet***

Eris ve Plüton

GÜNEŞ SİSTEMİNDEKİ EN AĞIR CÜCE GEZE- GEN

2003 senesinde Alınan görüntülerde Ocak 2005'te keşfedilen Eris, Güneş Sistemi'nde- ki en büyük kütleli cüce gezegendir. Kütleli Plüton'dan %28 daha fazla olduğu için bir ara Eris'in 10. gezegen olması düşünülmüyordu ama sonunda hem ona hem de Plüton'a cüce gezegen statüsü verildi. Buna rağmen, Eris'in önemi şüphe götürmez. Eris ve Plüton'un cüce gezegen olarak sınıflandırılmasında en büyük rolü Eris oynadı. Eris'in keşfi; neyin gezegen olması, neyin olmaması gerektiği konusunda bir tartışmaya yol açtı ve bu tartışma Uluslararası Astronomi Birliği tarafından hazırlanan resmi bir tanımla çözüldü.

(Eris ve Plüton)

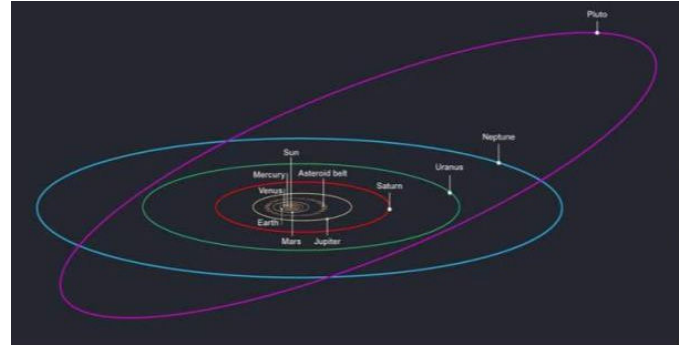
Bu sayede bütünüyle yeni bir kategori ortaya çıktı ancak keşfin önemini ve heyecanını hiçbir şekilde azaltmadı. İlk başta Eris'in 2.326 km çapı ile Plüton'dan daha büyük olduğu öngörülmüştü. "Yeni Ufuklara" aracı sayesinde Plüton'un çapı 2.376 km olarak yeniden hesaplandı. Böylece iki cüce gezegenin neredeyse aynı boyutta olduğu ortaya çıktı. Tüm bunlara ilave olarak Eris'in Dysnomia adı verilen bir de uydusu bulunuyor.

(Eris ve Dünya'nın karşılaştırılması)

Plüton'un Sahip Olduğu Farklılıklar ve Ge- zegenlikten Çıkarılma Süreci

Plüton, Güneş Sistemi'nde bulunan geze- genlere göre belli başlı farklılıklara sahip. Bu gariplikler keşfedildikten sonra gökbilimci- ler tarafından Plüton'un gezegen sınıfında mı yoksa cüce gezegen sınıfında mı olması gerektiği tartışılmaya başlanmıştı. Tuhafliklar- dan ilki, Plüton'un yörüngesinin diğer geze- genlere göre çok daha fazla eliptik ve daha eğik olmasıdır. Bunu şöyle açıklarsak daha net anlaşılacaktır: Diğer sekiz gezegen aşağıdaki görselde görülebileceği üzere nispeten düz birer yörünge dizilimine sahiptir. Ancak Plü- ton, bu sekiz gezegenin yörüngesine göre 17 derecelik açığa sahip bir yörüngede dolanır. Neptün'ün yörüngesiyle Plüton'un yörüngesi çakışır ve bazı gökbilimciler, Plüton'un eski- den Neptün'ün uydusu olduğu hipotezini öne sürmüştür.

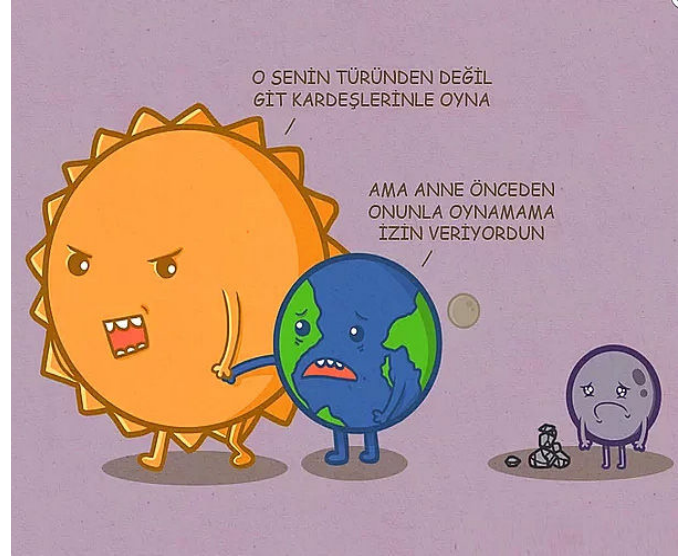
Bir diğer tuhaflık ise Plüton'un Charon isimli uydusu ile birlikte gezegen-uydu ilişkisinden çok çift gezegen sistemi gibi bir ilişkilerinin olmasıdır. Bu ne demektir dersiniz şöyle açıklayabiliriz: Örnek olarak Dünyamız kendi eksenini etrafında dönerken, uydusu olan Ay onun etrafında dönmektedir ve burada kütle merkezi Dünya'dır. Ancak Charon, Plüton'un etrafında dönmekle birlikte Plüton'da başka bir kütle merkezinin etrafında dönmektedir. Yani normalde gezegen-uydu diye tanımladığımız iki gök cismi, aslında ortak bir kütle merkezi etrafında tur atmaktadırlar. Yukarıda bahsettiğimiz bu 'garipliklerin' orta- ya çıkmasıyla birlikte gökbilimciler arasında bir tartışma başladı: **Plüton bir gezegen midir yoksa değil midir?**

Eris ve Plüton

Plüton bir gezegen midir yoksa değil midir? Bu tartışmalar sırasında gökbilimcilerden bazıları gezegen tanımını “Yıldızlardan küçük her küresel gök cismi” olarak değiştirmeyi düşündü; ancak bu, Güneş Sistemimizdeki gezegen sayısını 8’den yaklaşık olarak 100’e çıkarmak demektir. 2003 yılında Haumea ve Makemake gibi Plüton’a büyüklük olarak çok yakın gök cisimlerinin keşfedilmesi bilimcileri zorda bıraktı. Ancak asıl bomba etkisi yaratan olay, 2005 yılında Eris isimli gezegenin keşfiyle oldu. Eris, Kuiper kuşağında yer alan bir gök cisimidir ve Plüton’dan azıcık da olsa daha büyük bir yapıya sahiptir. Bu keşif gökbilimcilerle iki seçenek sunuyordu; ya Eris’i (belki Huamera ve Makemake de dahil) gezegen sınıfına almak ya da Plüton’u gezegen sınıfından küce gezegen sınıfına düşürmek.

Gökbilimciler 3 maddeden oluşan ve bir gök cismini gezegen olarak sınıflandırmamız için gereken özelliklerin olduğu bir bildiri hazırladılar. Bu 3 madde şöyle:

- 1) Güneş’in etrafında belirli bir yörüngede dolanıyor olmak.
- 2) Yaklaşık olarak küresel bir şekle sahip olmak.
- 3) Gökcisminin etrafının “temiz” olması.

Üçüncü maddenin ifadesinin resmîyete pek uymadığının farkındayız o yüzden o maddeyi kısaca açıklamamız gerekirse, gezegen diyeceğimiz gök cisminin çevresindeki cisimlere karşı baskın bir obje olması gerekmektedir. Yani, gezegenin etrafındaki diğer gök cisimleri ya gezegenin bir parçası haline gelmeli ya da yörüngeden dışarı atılmış olmalıdır. Bu elbette ki Satürn, Jüpiter ve Uranüs gibi halkalara sahip olan gezegenlerin bu tanıma uymadığı anlamına gelmemektedir. Burada bahsedilen, çevre yörünge üzerinde bulunan yerlerdir. Halkalı gezegenlerde ise durum bir nevi küçük gök cisimlerinin gezegenin uyduları gibi davranmasıdır. Konumuza geri dönersek, Plüton’un özellikleri ilk iki maddeye de uymaktadır; ancak üçüncü maddede işler bu gezegen için zorlaşır. Çünkü Kuiper kuşağına ve Plüton’un buradaki yerine baktığımızda pek de “temiz” bir çevre görmemekteyiz. Üzgünüz Plüton...

24 Ağustos 2006’da Prag’da Uluslararası Gökbilim Birliği’nin düzenlediği konferansta, Plüton’un gezegenlikten çıkarılması yukarıda belirttiğimiz maddeler doğrultusunda başlayan uzun tartışmaların ardından oylamaya sunuldu ve 424 gökbilimcinin oy kullandığı oylama, Plüton’un küce gezegen sınıfına alınması kararıyla sonuçlandı. Bu oylama bilim insanları arasında bir anlaşmazlığa ve sürece karşı gelen eleştirilere neden oldu.

Eris ve Pluton

Eleştiriler

Plüton'un gezegenlikten çıkartılıp cüce gezegenlik sınıfına alınması her ne kadar saydığımız sebeplerden ötürü mantıklı olsa da bu süreç eleştirilerin hedefi olmaktan kaçamadı. Gelen ilk eleştirilerden biri bu kararın bir "oylama" ile alınmış olmasındaydı. Bilimde demokrasi olamayacağını savunanlar oldu. Elbette bilimsel kararların kişilerin kullandığı oylara göre verilmesi çok da doğru değildir, bu hep doğru kararların alınacağı anlamına gelmeyebilir. Bu bağlamda yapılan bu eleştiriye hak verebiliriz; ancak bu tartışmaların sürdüğü dönemde böyle bir karar için kurulmuş bir komitenin başka nasıl karar vereceği de kitleler arasında merak konusu olmuştur. Gezegenbilimci Alan Stern "Gökbilim adına utandım. Verilen karar teknik açılardan ötürü iğrenç bir karar!" ifadesiyle olaya tepkisini belli etmiştir. Yapılan bir başka eleştiri ise oylamaya katılan gökbilimcilerin sayısının Dünya'daki

gökbilimcilerin yaklaşık %5'i kadar olmasıdır.

Halk arasından bilimle ilgilenen insanlar ise bu durumu oldukça duygusal karşılamışlardır. Hatta kimi zaman bu olay aleyhinde protestolar düzenlenmiş ve çeşitli film ve dizilerde (Örneğin The Big Bang Theory) bu konuya göndermeler yapılmıştır. 2006 yılında göreve başlayan ve Plüton'a doğru yola çıkan New Horizons isimli uzay aracının 2015 tarihinde gezegenin yakınından geçmesiyle birlikte bizlere gönderdiği fotoğraflardan çoğuna çeşitli oynamalar yapılmış ve insanlar Plüton'u hâlâ sevdiklerini ve onu unutmadıklarını; hatta ve hatta onun "gönüllerde" hâlâ bir gezegen olduğunu belirtmişlerdir. İngilizcede halk arasında 'plütolanmak' anlamına gelen bir sözcük sözlüklere girmiştir ve "rütbesi düşürülmek, ünvanı elinden alınmak" anlamında kullanılmaktadır.

-Tuana SARIOĞLU

Talidomit Faciası

Tarih boyunca insanların belli bir kısmı her zaman ilaçların zararlı olduğuna inanmıştır. Günümüzde de bu devam etmektedir. Özellikle zararlı olduğu düşünülen ilaçların başında psikiyatrik ilaçlar bulunmaktadır.

Burada bahsedeceğim ilaç ise gerçekten zararlı, binlerce insanın sakat kalmasına sebep olmuştur: Talidomit etken maddeli Contergan.

1956 yılında 90 binden fazla ölüme, 10 binden fazla hasarlı doğuma sebep olan bu ilacı Heinrich Mückter bulmuştur. Mückter'in geçmişi de aslında o kadar temiz değildir. Zamanında Tifo hastalığı için aşı geliştirmeye çalışmıştır. Tifo virüsü vücut dışında yaşayamaz. Bu yüzden deneylerini yapabilmek için Nazi toplama kamplarındaki masum insanları hasta etmiş, yüzlercesinin ölümüne sebep olmuştur.

Daha sonra "doktor", Grünenthal isimli ilaç firmasında işe girer. Ekibiyle beraber hamile kadınların şikâyetlerini dindirmeye yönelik Contergan isimli ilacı bulurlar.

İlk başta ilaç sanki bir mucizeydi! Hamilelerin bulantı ve kusma şikâyetlerine birebir iyi geliyordu. Üstelik yatıştırıcı bir etkisi de vardı. Reklamlarda ne kadar güvenilir olduğundan bahsedilir, doktorlar ilacı hamilelere önerirdi. Geri dönülemez bir hata yaptıklarının farkında değillerdi. Almanya'da çok satan bu ilaç;

İngiltere, Avusturya ve Yeni Zelanda'nın da dahil olduğu 46 ülkede raflara yerleşir. Her şey mükemmel gidiyordu. Ta ki düşük yapan kadınların sayısı 90 bini; kusurlu uzuvlarla doğan çocukların sayısı 20 bine varana kadar. Bebekler eksik gelişimden dolayı el ve ayakları doğrudan gövdelerine bitişik bir şekilde doğar. Halk arasında bu bebeklere "Flipper Babies" yani yüzgeçli bebekler lakabı takılır. Bütün bebeklerin tek sıkıntısı bu değildi. Bazı bebeklerde kalp, sindirim sistemi ve idrar yolu hastalıkları da görülür. Hatta bazıları kör veya sağır olarak doğmuştur.

Sayıları artmasına rağmen nedenini bulamamışlardı. İlk başlarda radyasyondan şüphelenmişlerdi fakat yanılmışlardı.

Bebeklerin 5-6 yaşlarında zihinsel engelli olacaklarını düşünen aileler ya da bu bebeklerin "şeytana ait" olduğunu iddia eden aileler vardı. Bu aileler kendi çocuklarını yetimhaneye terk ettiler. Oysa ne zihinsel engelli ne de şeytana aittiler. Onlar sadece para hırsından gözleri kör olmuş sahte doktorların, ilaç şirketlerinin kurbanıydılar.

Artan kusurlu doğumların ya da düşüklerin sebebini bulamayan araştırmacılar gözlerini Contergan'a çevirirler. Kusurlu doğum ya da düşük yapan hamile kadınların azımsana mayacak kadar büyük bir bölümü bu ilacı kullan-

Talidomit Faciası

mişlardı. Neden sorunun kaynağı bu olmasındı ki?

Amerika'da Doktor Frances Kelsey, bu ilacın kullanımını şirketin bütün baskılarına rağmen onaylamaz. İlacın zararlarını, etkilerini anlatır fakat kimse ona kulak asmaz. İlaç şirketi tabii ki de suçlamaları reddeder, aldıkları uyarıları görmezden gelirler.

Aradan dört yıl geçmiştir ve ilaç hâlâ kullanılmaktadır. Çocuk doktoru Widukind Lenz, iddialardan sıkılır ve ilacı araştırmaya karar verir. Contergan'ın tavukların kemik gelişimini bozduğunu fark edince üretici şirket ile iletişime geçer. Onlara kanıtlarını sunar ve ilacın derhal piyasadan kaldırılmasını ister.

Grünenthal şirketinin yöneticileri ve Doktor Lenz Hamburg'da buluşur. İlacın etken maddesi olan talidomitin embriyo oluşumunda yeni damar oluşmasını önlediğini ve bu yüzden uzuvların sağlıklı bir biçimde gelişemediğini onlara ayrıntılı bir şekilde anlatır. Üretici firmanın artık kaçacak yeri kalmamıştır. İlacın biraz daha piyasada kalması için ısrar etseler de ilaç toplatılır.

İlaç Türkiye'ye de gelir fakat Ordinaryus Profesör Doktor Süreyya Tahsin Aygün, sağlık bakanını uyarır. Ord. Prof. Dr. Aygün'ün uyarısını dikkate alan sağlık bakanı ilaca ruhsat vermez. Böylelikle ilaç Türkiye'ye giremez.

Dr. Kelsey de ilaca ruhsat vermez fakat Amerika'nın eczacılık mevzuatı Türkiye'dekinden farklıdır. Türkiye'deki mevzuat gereği -ilacın nerede üretildiği fark edilmeksizin- Refik Saydam Enstitüsünde denetlenir. Onaylanmayan ilaçlar hiçbir şekilde piyasaya sürülemez. Dolayısıyla tanıtım numuneleri de kullanılmaz. Amerika'da bu mevzuat olmadığı için Dr. Kelsey ruhsat vermese bile tanıtım için 2000 tablet ilaç Amerika'ya gönderilir. 17 vaka görülür.

Sosyal medya o zamanlarda yaygın olmadığı için herkes ilacın zararlı etkisini bilmemektedir. Sherry Finkbeiner isimli Amerikalı kadın da bunlardan biridir. İlacın etkilerini duyunca şok olur, çünkü ilacı kendisi de kullanıyordur. Kürtaj yaptırmak ister. İlacı kullanan diğer kadınlara da haber verebilmek için Finkbeiner bir

gazeteciye demeç verir. Kürtaj için hazırlanan Finkbeiner, kürtaja karşı olan insanlar tarafından kendi ve çocuklarının hayatı üzerinden tehdit edilir. FBI Finkbeiner'ı koruma altına alır. O dönemlerde Amerika'da sağlık için kürtaja izin veren tek eyalet Arizona'dır. Fakat Arizona'daki hastane baskı üzerine kürtajı iptal eder.

Kürtaj yaptırmakta kararlı olan Finkbeiner Japonya'da ameliyat olmaya karar verse de vize alamaz. Bunun üzerine İsveç'e gider.

İsveç'teki doktorlar fetüsün anormal derecede deforme olduğunu ve zaten düşük riskinin bir hayli yüksek olduğunu belirtirler. Sonuç olarak kürtaj yapılır. Bu olay, Amerikan Kürtaj Reformu hareketinin başlamasına vesile olur. Bu faciaya kurban gitmiş olmalarına rağmen aralarında mucizevi bir şekilde çok başarılı olanları da var. Grammy ödüllü, dünyanın en iyi bas-bariton sanatçılarından Thomas Quasthoff ve müzisyen Alvin Law, talidomitin etkisine maruz kalan fakat yine de oldukça başarılı olan iki insandır.

Faciadan tam tamına 60 yıl sonra İngiliz Hükümeti, 2012 yılında ise Grünenthal şirketi nihayet resmi bir özür diler.

Bunca faciaya, üzüntüye, hayal kırıklığına rağmen bu ilaç satılmaya devam ediliyor. Tabii ki de baştaki gibi değil, içeriği değiştirilmiş bir şekilde. Tek başına Avrupa'da senede 11 milyon kapsül tüketiliyor. İlik kanseri, lösemi veya AIDS hastalarının umut ışığı bu ilaç. Onların ömrünü uzatıyor.

İşte bilim yaparken dikkatli olmak ya da ne için yaptığını bilmek bu kadar önemlidir.

Gözden kaçırılan en ufak şey bile insanların hayatlarına mâl olabiliyor. Belki firma uyarıları en başta ciddiye alsaydı daha az kişinin hayatı kötü etkilenmiş olur ve daha fazla kişinin ömrü uzatılabilirdi, kim bilir?

-Nisa ANAZ

***“Bir Őeyin műmkűn
olduğuna inandiğınız
zaman ihtimaller belirlemeye
başlar. “
–Elon Musk***

Suçlu Kim?

Son zamanlarda giderek artan adaletsizlikler, cinayetler, kadına şiddet ve dahası varken bu konulara değinmek ve fikirlerimi sizlerle paylaşmak istedim.

Herkesin eşit olduğunu sözdeyken biliyoruz ama uygulama kısmında büyük bir sorun yaşıyor olmalıyız ki bugün geçirdiğimiz zor pandemi zamanlarında dahi insanlar hâlâ bir kıyaslama, bir kötülük peşindeler. Biraz dikkatli bakınca bariz bir şekilde ortada... Beraber, sırayla bu konulara değinmek istedim.

Toplum görüşü! O ne der, bu ne der? Önemli mi cidden bu görüşler peki? İnsanlar bazen sadece konuşmak için konuşuyorlarmış gibi geliyor bana, mesela karşındaki kişinin kilosuna önemli mi bir konuşmada? Hayır, değil... Ama önemliymiş gibi bir algıyla herhangi bir ortamda "toplum standartı (!)" olan kiloya sahip değilseniz istemeyeceğiniz bakışlara odak olmanız söz konusu maalesef. Veya giyim tarzı, herkesin hür olduğu bu konuda da dışardan kişilerin sizi giydiklerinizle eleştirmesi akla sığmayan bir çirkinlik, hele ki bu sebep gösterilerek uygulanan şiddetler... Söz etmek dahi istemiyorum. İnsanlar tek kalıba sığdırılmaz, kimse de istemediği toplum algısına göre hareket edemez. Güzelliğin sınırı yoktur, kendinizi sevin ve kalıpların dışına çıkın! Bir gencin psikolojik baskılar yüzünden intihar etmesi, başka birinin görüşleri veya tercihlerinden yargılanması ve sayılacak birçok acı durum daha var...

Aynı çatı altındaki başka bir konudan ilerleyelim; son zamanlarda artan ya da eskiden çok gündeme getirilmeyen kadın cinayetleri. Genelde çoğunun açıklaması sevgisi oluyor. Fakat ne acıdır ki sevgi öldürmez, yaşatır! Kadınlar; istediği gibi giyinebilmek, özgürce seçimler yapmak, ürkmeden gece vakti sokaklarda dolaşabilmek ve bunların sonunda hâlâ yaşıyor olmak istiyor en doğal hakkı olarak. Bugün bunun konu olması dahi utanç verici. Ne konuşursak ucu eğitime dayanıyor aslında. Eğitim sadece okulda olmaz hatta eğitim ilk olarak evde başlar. Bir bakıma topluma yön veren aileler; anneler, babalardır. Derler ya hep "İnsan yedisinde neyse yetmişinde de odur." Biraz derinlere inerse, yedimizde aslında ailemizden gördüklerimizi uyguluyoruz ve gelecekte de bu değişmiyor. Çok örnek var bu duruma; Çocukluğunda sevgi görmeyenler büyüdüğünde sevgiyi yanlış yerlerde arıyor, kız çocuklara iş yaptırılırken erkek çocuklarını ah paşam vah paşam diye büyüttükleri zaman o erkek çocuklar yetişkin bir birey olduğunda kendilerini üstün bulup her şeyi yapabilecek yetkiyi kendilerinde buluyorlar ve günümüzün büyük sorunu olan şiddete meyilli hale geliyorlar. Küçüklüğünde şiddet gören çocuklar aynısını büyüdüklerinde kendi aile bireylerine uyguluyor veya psikolojik şiddet olarak devam ettiriyor vs. vs... çok şey daha sayılabilir ama kısacası köklü bir değişim için eğitim şart.

Suçlu Kim?

Bitmez yıl 2020'miz var bir de. Dünyaya yayılan salgın ve kaybedilen milyonlarca can, depremler, yangınlar, ekonomik krizler, işsiz kalanlar... Yazıp okurken bile bunaltan bu olaylar ve daha fazlasını gördüğümüz bir yıld. Seneyi kötüleştirerek bir nevi şeytanlaştırarak tüm suçu dört haneye yüklediğimiz bir yıl. Dünyadaki düzeni, toplumsal ilişkileri bir kenara bırakıp suçu 2020'de bulduk ve geçmesi için geri saydık, sanki tüm dertlerimiz 2020 bittiği gece bitecekmiş de 2021 sabahında tüm güzelliklerle uyanacakmışız gibi. Aslında en kolay seçmeyi yaptığımız, olanların üstünü örtüp suçu başka yerde aramak. Peki demokrasi ve haklar ortadan kayboldukça, toplumsal eşitsizlikler halı altına süpürüldükçe, nice canlar yok uğruna gittikçe, insan hakları yendikçe ve en önemlisi biz bunlara ses etmedikçe 2021'den mutluluk, huzur ve umut beklemek ne kadar doğru olur? 2020 bizlere tarihin hep ileri gitmediğini gösterdi bir bakıma. Onca teknolojik gelişmeye karşın olayların daha başında olduğumuzu gün yüzüne serdi. Daha önce hiç mi virüs görülmedi, hiç mi depremler olmadı? Hepsi oldu ama biz

tedbirlerimizi almayınca suçu yine 2020'de bulduk. Bir odadaki halının altına süpürülenler gün olur tüm evi toz eder... Ölümler bile sosyal medyada kimlikleştirildi, politikleştirildi... Üzüntülerimizin bile bu denli bir kıyaslanmaya tabi tutulması daha da üzücü. Başka bir dergide okumuştum; hatırladığım kadarıyla herkesi kimliklerinden (siyahla beyazdan, kadınla erkekten, Müslümanla gayrimüslimden) kurtarmak istediğini kaleme almıştı yazar. Ve "İnsan olarak birbirini görmek isteyen, görebilen bir toplum diliyorum 2021'den herkese" diye de bitirmişti. Aynı dilekte bulunuyorum ben de tüm içtenliğimle. Tüm bu olanların suçu kimde bilmem ama çoğunluğun suçu kendinde aramadığı kesin. Sorumluluklarımızın farkında olduğumuz, umutlu, mutlu, sağlıklı, yeni dostlar edindiğimiz bir yıl geçirmemiz dileğiyle... Karanlıkların ışığını el ele yakacağımız günlere...

-İpek Su AKICI

Yapay Yağmur

Ülkemizde yağışların az olması nedeniyle yapay yağmur kullanılması konuşulmaya başlanmıştır. Peki, dünya genelinde de kuraklığa çözüm olacağı umut edilen yapay yağmur nedir?

Yapay yağmur diğer adlarıyla suni yağış veya yağmur bombası, mevcut bulunan buluttan insan müdahalesi ile yağış elde etme yöntemidir. Buradaki amaç; kurak bölgelere su sağlamak, enerji sağlamak, sisi dağıtmak, dolu fırtınalarını hafifletmek ve hava olaylarını kontrol altına almaktır. Yapay yağmurun temeli, yağışa uygun sıcaklıkta olan bulutlara yoğunlaşma çekirdeklerini dışarıdan suni olarak vermektir.

1940 yıllarında Vincent Schaefer ve Irvin Langmuir bulutları tohumlamak için uzaktan, ezilmiş kuru buz (katı CO₂) parçacıkları atmışlardır. 1947'de ise Bernard Vonnegut, gümüş iyodürü bulut tohumlama işleminde kullandı. Gümüş iyodür, buz kristaline benzer bir kristal yapıya sahiptir. Bu nedenle -4 ve daha düşük sıcaklıklarda etkili bir buz çekirdeği olarak hizmet eder. Gümüş iyodürü kullanmak, kuru buzdan daha kolaydır çünkü uçağın kanadından çıkan ya da yeryüzündeki kaynaklardan çıkan yanıcı maddelerden buluta taşınabilir. Kurşun iyodür ve bakır sülfür de etkili buz çekirdeği olmasına rağmen gümüş iyodür bulut tohumlama işleminde daha yaygın kullanılmaktadır. Günümüzde de gümüş iyodür kullanılmaktadır. 1960'lı yıllarda ABD tarafından geliştirilen sistem günümüzde 24 ülke tarafından kullanılmıştır. Yapay yağmur, Türkiye'de 1990'larda İstanbul'da ve farklı zamanlarda İzmir ve Ankara'da uygulanmıştır. Bulut tohumlamada dikkat edilmez ise olumsuz sonuçlar ortaya çıkabilir. Örneğin dolunun artması veya yağışın azalmasına neden olabilir.

Yapay Yağmur Sağlığa Zararlı Mıdır?

Atmosfere gümüş iyodür püskürtülmesi, soluduğumuz havanın sağlığımız açısından tehlikeli olmasına neden olabilir. Fakat susuzluk ve kuraklığın getireceği sorunlar düşünülünce yapay yağmur tek seçenektir.

Tohumlama İşlemi Ne İle Yapılır?

Tohumlama işlemi birkaç şekilde yapılır.

Genellikle uçak, havaya atılan roketler ve jeneratörler kullanılır.

Bulut Tohumlama ve Yağış Nasıl Olur?

Yağışın oluşması için buluta ihtiyaç vardır. Bulut yeterince soğuduğu zaman havada doğal olarak bulunan ve yoğunlaşma çekirdeği adı verilen zerreciklerin üzerinde su birikmeye başlar. Büyüyen damlalar yer çekimine karşı koyamayarak yere düşer. Yoğuşmanın başlaması için soğumasına rağmen ortamda yoğunlaşma çekirdekleri olmadığı zaman yağış oluşmaz. Suni yağışta bulutlara buz parçaları vererek yağış oluşturulmaya çalışılır. Bulut tohumlamada; amonyum nitrat, kadmiyum iyodür, bakır sülfür, kurşun iyodür, CO₂ buz ve gümüş iyodür kullanılabilir.

Tohumlamadan Kaç Saat Sonra Yağış Oluşur? Tohumlamadan 15 dakika ile 1 saat içinde yağış alınabilir.

Hangi Bulutlar Yapay Yağmura Uygundur?

Genellikle yaz mevsiminde kümülüs bulutları ile kışın görülen alçak bulutlar yapay yağmura uygundur.

Bulut Tohumlama Yağışı Arttırır Mı?

Mevcut teknikler yağışın çok düşük olduğu alanlarda ve orta yağışlı alanlarda, kurak mevsimde önemli bir tesire sahip değildir. En iyi sonuca yağışın iyi olduğu yer ve mevsimlerde ulaşabilmektedir. Bir yerde suni tohumlama ile yağış arttırılırken diğer bir yerde azalma olabilmektedir. Bulut tohumlaması değerlendirilirken, bulut tipi, sıcaklığı, nem içeriği ve damlacık büyüklüğünün dağılımı gibi diğer faktörler de düşünülmelidir. Bazı deneyler, bulut tohumlamasının yağışı arttırmadığını göstermesine rağmen, diğerleri doğru şartlar altında tohumlama işlemi yağışı %5- %20 arasında artacağı görülmüştür.

-İren TANYILDIZ

Harry Potter inceleme

HARRY POTTER SERİSİ İNCELEMESİ

Harry Potter serisi, her yaştan insanın okuduğu bir seridir. Harry Potter serisi 7 kitaptan oluşmaktadır. Bunlar:

1. Harry Potter ve Felsefe Taşı
2. Harry Potter ve Sırlar Odası
3. Harry Potter ve Azkaban Tutsağı
4. Harry Potter ve Ateş Kadehi
5. Harry Potter ve Zümrüdüanka Yoldaşlığı
6. Harry Potter ve Melez Prens
7. Harry Potter ve Ölüm Yadigarları

Serinin yazarı olan J.K Rowling ilk kitabı 1997 yılında, son kitabı ise 2007 yılında yazmıştır. Okuyanların orada olmak istediği okul Hogwarts, büyülü eşyalar, sihirli yaratıklar, asalar ile ünlü olan bu seri dünya çapında 400 milyon adet satılmıştır ve 68 dile çevrilmiştir.

Harry Potter sıradan bir çocuk olarak yaşarken, onu hiç sevmeyen eniştesi ve teyzesi ile yaşarken hiç başvurmadığı halde Hogwarts Cadılık ve Büyücülük okulundan kabul mektubu alır. Burada birbirinden ilginç büyücülükle ilgili dersler vardır. Ron ve Hermione adında iki öğrenci ile arkadaş olur. Bu üç arkadaş her yıl küçük yaşlarına rağmen bir sürü macera yaşar ve çoğu zaman okulu felaketten kurtarır. Onlar büyüdükçe gerçeklerin daha da farkına varırlar ve Harry'nin anne ve babasını öldüren karanlık büyücü Lord Voldemort ile savaşırlar. Onlar savaşırken de Hogwarts'ın müdürü Albus Dumbledore onlara yol gösterir. Bana göre serideki en önemli özellik öncelikle anlatımın insanı kitabın içindeymiş hissettiriyor olması. Ron, Hermione ve Harry'nin arkadaşlığı kitapta yansıtılan en iyi kavramdır. Her yıl yaşanan olaylar ve ortaya çıkan gerçekler seriyi heyecanlı hale getiriyor. Serideki bir diğer özellikte karakterlerin yaşlarının küçük olmasına rağmen cesaretleri, yaptıkları fedakârlıklar seriyi zenginleştiriyor. Her yıl yaşanan olaylar okuyucunun büyücülük dünyasının sır perdesinin aralamasını sağlıyor.

J.K. Rowling anlatış tarzı ve kitaplara kattığı sihirli eşyalarla seriyi oldukça zenginleştirmiş. Yazarın hayal gücünün kitaba çok katkısı olduğunu düşünüyorum. Bence herkesin mutlaka okuması gereken bir seri.

HARRY POTTER AJANDASI İNCELEMESİ

Harry Potter Ajandası, Lisanslı Harry Potter ürünleri tasarlayan Mabbels ile Youtube'da Harry Potter'la alakalı içerik üreten Mösyö Taha işbirliğiyle tasarlanmıştır.

Ajanda Harry Potter serisi ile ilgili oldukça zengin içeriklere sahip. Ajandanın ilk sayfası açıldığında seri hayranlarının hayalini kurduğu Hogwarts kabul mektubu bekliyor. Ardından her sayfayı çevrildiğinde Harry Potter serisi ile ilgili ilgi çekici bölümlerle karşılaşılıyor.

Harry Potter serisi ile ilgili sayfalarda, serideki karakterler, büyücülerin dünyası, sihirli yaratıklar, büyülü eşyalar hakkında bilgiler bulunuyor.

Ajandanın sonunda çeşitli yerlerde kullanılabilecek seriyle ilgili çıkartmalar bulunuyor. Ayrıca bizleri bekleyen boyama ve bulmaca sayfaları da var. Ajanda tasarlanırken seride önemli tarihler işaretlenmiş. Örneğin bir günün sayfası açıldığında o tarihte serideki bir karakterin doğum günü olduğunu görebilirsiniz. Ajanda görsel seçimleri açısından da oldukça başarılı.

Ajandanın en ilginç sayfası diyebileceğimiz Hogwarts hayaletlerinin bulunduğu sayfada ise bizleri çok şaşıracığımız bir sürpriz bekliyor. Serinin kitaplarında ve filmlerinde defalarca bahsedilip gördüğümüz kelid aynası ise ajandadaki sayfalardan birine yerleştirilmiş durumda.

Ben bu ajandayı hem iç tasarımını hem de dış tasarımına oldukça beğendim. Harry Potter serisini sevenlere tavsiye ediyorum.

-İren TANYILDIZ

Ünlü Büyükustalar

1 - Bobby Fischer

Robert James “Bobby” Fischer (9 Mart 1943 – 17 Ocak 2008), dünyanın en iyi satranç ustalarından biri olarak anılıyor. İlla ki hepimiz bu ustayı bir yerlerden görmüşüzdür, kendisinin efsane oyunlarını ve fikirlerini incerseniz ne kadar usta olduğunu görebilirsiniz.

Kendisi Amerika'nın çıkardığı tek dünya satranç şampiyondur fakat yıllar sonra Amerika vatandaşlığı elinden alınmış ve İzlanda'ya taşınmıştır. İzlanda'da da vefat etmiştir. Ustanın oyunlardaki hamleleri, inanılmaz fikirleri “Fischer Humması” olarak adlandırılır. 6 yaşında satranca başlamıştır ve bir satranç fanatiği haline gelmiştir. Henüz 13 yaşında şampiyonluklar elde etmiş, 15 yaşında ise en genç büyükusta olmuştur.

1972 yılında 2-0 gerideyken 12.5-8.5 yenerek Dünya Şampiyonu olmuş ve Sovyetlerin bu alandaki hakimiyetine son vermiştir.

1975 yılında Anatoly Karpov ile unvan maçı yapması beklenen Fischer, Uluslararası Satranç Federasyonu FIDE'ye maçın oynanabilmesi için bazı koşulların yerine getirilmesini istemiş, aksi halde maça çıkmayacağını söylemiştir.

Fischer'ı reddeden FIDE, unvan maçı yapılmadığı halde Karpov'u yeni Dünya Şampiyonu ilan etmiştir. Bu olaydan sonra Fischer kayıplara karışmış, yaklaşık 20 yıl ortalarda görünmemiştir. Bu durum ona esrarengiz bir hava vermiş, satranç tarihinin en gizemli şampiyonu olarak görülmüştür.

FISCHER SATRANCI

1996 yılında Fischer, “Fischer satranç” olarak adlandırdığı yeni bir satranç çeşidi ortaya atmıştır. Buna göre piyonların arkasında bulunan taşlar, kuraya göre rastgele bir şekilde yerleştiriliyordu. Fischer, bu durumda bir oyuncunun yeteneğinin daha iyi anlaşılacağı ve de açılış teorisi hazırlıklarının rafa kalkacağını öne sürmüştür.

Fischer, 17 Ocak 2008'de İzlanda Reykjavik'de vefat etmiştir. Vefatının sebebi bilinmemektedir. “Amerika Kahramanı” olarak anılmaktaydı. Fakat ironik şekilde Amerikan vatandaşı değildi, kendisine kucak açan İzlanda vatandaşıydı.

Fischer'in büyük oyunlarını görmek isterseniz Youtube'de “Chess Network” gibi kanalların videolarını öneririm.

2 - Joseph Henry Blackburne

Joseph Henry Blackburne (Blackburne veya “Kara Ölüm” olarak anılır), 10 Aralık 1841'de İngiltere, Manchester'de doğmuş İngiliz bir satranç oyuncusudur. 1800'li yılların en önemli ve tanınmış satranç oyuncularından biridir. Çocukluğunda dama oynayan Blackburne, satranca 17 yaşında başlamıştır. Satranca yönedikten sonra 1861 yılında Manchester Satranç Kulübü'ne katıldı. Sonraki senede Bernhard Horwitz'i geçerek şehir kulübünün şampiyonu oldu. O yakın zamanlarda ise körleme oynamaya başlayan Blackburne, adını duyurmuştur. Nispeten erken yaşta başlayan Blackburne, kısa bir sürede iyi bir oyuncu olmuştur ve 50+ yıl profesyonel kariyerini sürdürmüştür.

Ünlü Büyükustalar

Blackburne, satrancı oynadığı gibi tanıttı. Körleme ve simultane gibi maçlar oynayarak satrancın ünlüleşmesin de büyük bir oranda katkı sağlamıştır.

Satrancı ünlü ettiği gibi ayrıca satranç hakkında eğitici kitaplar da yazmıştır. (bknz: “Satranç Maçları”)

Blackburne sonrasında 1862 Londra Uluslararası Satranç Turnuvası'na katıldı ve turnuvada karşılaştığı Wilhelm Steinitz'i yenmeyi başarsa da turnuvayı 9. sırada tamamladı. 1868-1869 sezonunda Britanya şampiyonu oldu. İlk büyük uluslararası başarısını 1870 Baden-Baden Turnuvası'nda 3. olarak elde etti. Blackburne, 1871 ila 1889 yılları arasında Steinitz, Emanuel Lasker ve Johannes Zukertort'dan sonra dünyanın en iyi beş oyuncusundan birisiydi. 61 yaşına kadar dünyada ilk 20 içerisindeki bir oyuncuydu. “Kara Ölüm” lakabını kazandığı 1873 Viyana Turnuvası'nda Steinitz ile birinciliği paylaştı. Ayrıca 1876 Londra ve 1881 Berlin turnuvalarında birinci olmayı başardı 1872 Londra, 1885 Hamburg ve 1887 Frankfurt turnuvalarını ikincilikle tamamladı. 20 yıllık süre içerisinde en kötü sonucunu 1882 Viyana Turnuvası'nda aldı ve altıncı oldu. 1890'ların ortalarında Emanuel Lasker gibi yeni jenerasyondaki oyuncular karşısında daha az başarılı oldu. 1895 Hasting Turnuvası'nı 10. sırada, 1896 Nürnberg Turnuvası'nı ise 11. sırada tamamladı.

1914 yılında 72 yaşındayken St. Petersburg Turnuvası'nda Özel Deha Ödülü kazandı. Aynı yıl Britanya Şampiyonası'nda finalde berabere kaldı ancak sağlık sorunları nedeniyle tekrar maçına katılamadı. Satranç aşığı olan Blackburne, bu son turnuvası olmasına rağmen simultane oynamaya devam etti.

1 Eylül 1924'te Blackburne, kalp krizi sonucu 82 yaşındayken hayatını kaybetti. Mezarı Lewis-ham'dadır.

3- Garry Kimovich Kasparov

Garry Kimovich Kasparov (Kasparov olarak anılır), Garik Kimoviç Weinstein'de 13 Nisan 1963 yılında doğmuş Rus satranç oyuncusudur.

Garry Kasparov, dönemimizde en bilindik büyükustalardan biridir. Hatta bazıları en güçlü satranç oyuncusu olduğunu iddia etmiştir. 1985-2000 yılları arasında Dünya Şampiyonu olarak kalmıştır. 2851 ELO Puanı (1999 yılında elde etmiştir.) sadece Magnus Carlsen tarafından geçilmiştir.

1985'de Anatoli Karpov ile olan maçıyla Dünya Şampiyonluğunu elde etmiştir.

1984'te Anatoli Karpov ile Garri Kasparov arasında oynanan dünya şampiyonluğu oyunu, ortaya çıkan sonuç itibarıyla satranç tarihindeki en tartışmalı maçlardan biri olmuştur. Galibiyet sayısı 6'ya ulaşan tarafın şampiyon olacağı oyuna Karpov çok iyi başladı ve ilk 6 maçta 4 galibiyet alarak 4-0'lık skoru yakaladı. Karpov'un kazanması için sadece 2 oyun daha alması yeterliydi ama Kasparov buna izin vermemek için elinden geleni yaptı. Arka arkaya 17 maç berabere bitti ve sonunda Karpov bir galibiyet daha aldı ve skoru 5-0 yaptı. Şampiyonluğa ulaşması için önünde sadece 1 galibiyet kalmıştı. Daha sonra 32'inci oyuna kadar yine beraberliklerle geçti ve Kasparov sonunda ilk galibiyetini aldı.

Bu noktadan sonra Kasparov'dan 11 yaş büyük olan Karpov fiziksel olarak neredeyse tükenmişti. Karşılaşma boyunca toplam 10 kg verdi.

Ünlü Büyükustalar

Birkaç oyun sonra Kasparov üst üste 2 galibiyet daha alıp skoru 5-3'e getirdi. Maç sırasında birkaç kere hastaneye kaldırılan Karpov'un durumu iyi değildi. Karpov her ne kadar iyi olduğunu ve maça devam etmek istediğini söylese de doktorlar durumunun iyi olmadığını ve devam edemeyeceğini söylüyorlardı. Kasparov ise 5-3 geride olmasına rağmen son 2 oyunu kazanmış olmanın verdiği moralle maçın favorisi olduğunu düşünüyordu ve maça devam etmek istiyordu. Ama FIDE Başkanı Florencio Campomanes iki oyuncunun da maça devam etmek istemesine rağmen, maçın uzunluğu nedeniyle iki oyuncunun da sağlığının zorlandığı gerekçesiyle maçın iptal edildiğini ve yeni maçın birkaç ay sonra yapılacağını açıkladı. Böylece ilk defa bir dünya şampiyonluğu maçı sonuç elde edilmeden bitirilmiş oldu.

Garry Kasparov, 10 Mart 2005 günü basın toplantısında artık turnuvalara katılmayacağını açıklamıştır. Nisan 2006 ELO Listesinden Kasparov çıkarılmıştır. Ne kadar 15 yıl şampiyon kalsa da 2000 yılında Vladimir Kramnik'e

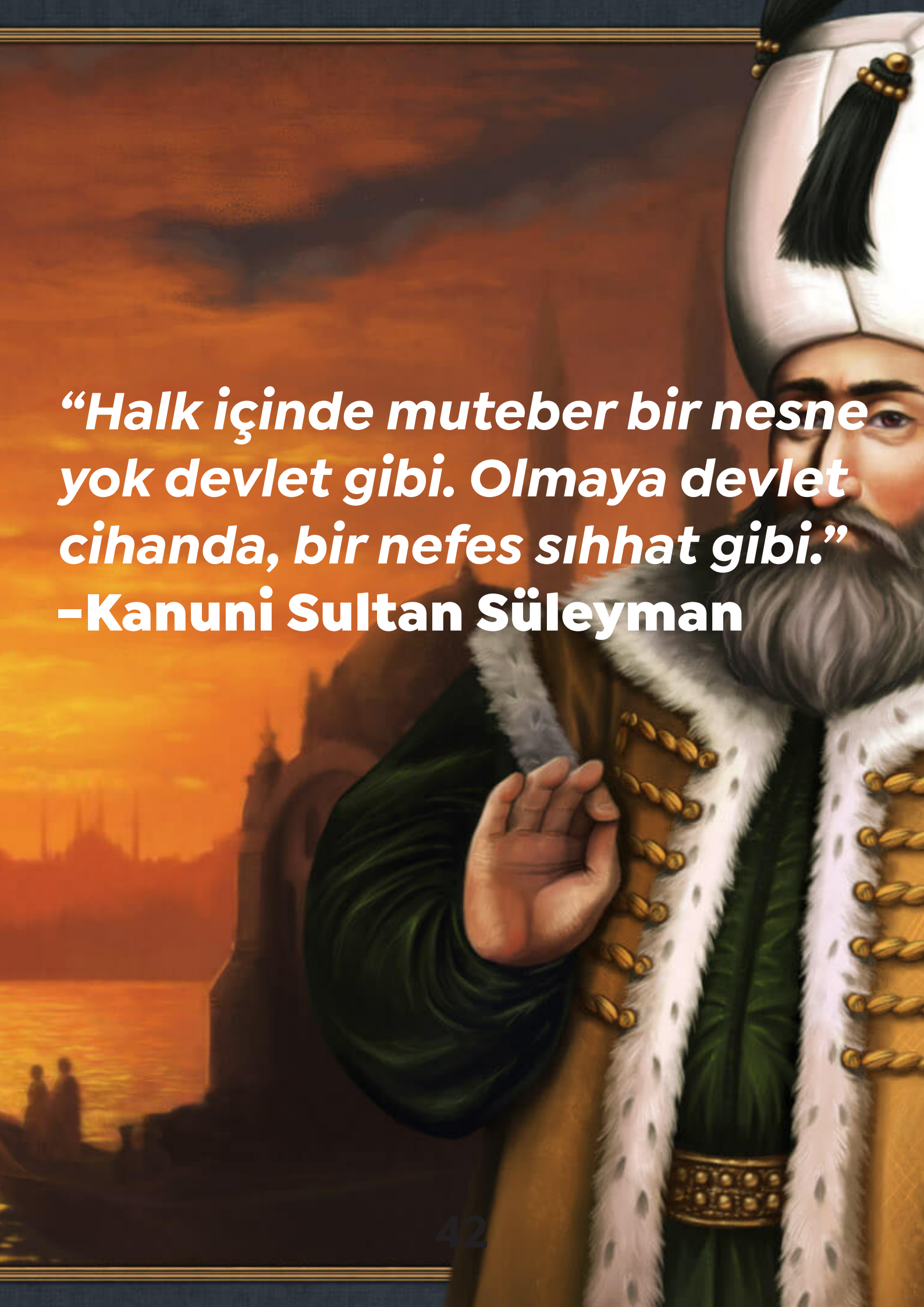
şampiyonluğunu vermiştir.

Kasparov'u en ünlü yapan şeylerden biri de IBM Deep Blue ile olan maçıdır. IBM gibi bazı şirketler, teknolojinin ne kadar geliştiğini göstermek için bir yapay zeka geliştirmek istediler. IBM sonunda Deep Blue adında bir yapay zeka geliştirdi ve Kasparov ile bir maç ayarladı. 1996'da oynanılan 6 maç sonunda Kasparov, Deep Blue'yi 4/2 yendi.

Ardından IBM gelecek yıla kadar Deep(er) Blue(Geliştirilmiş olduğu için Deeper Blue olarak biliniyor.)'yu geliştirdi ve saniyede 1 milyar~ hamleyi görebilen bir yapay zeka geliştirdi. Kasparov 1997'de tekrardan maç yaptı. Yine 6 maç oynandı ve sonuçta Kasparov kaybetti! Deep Blue, Kasparov'u 2.5'a karşın 3.5 puanla yendi. Bu tarihi bir andı çünkü ilk kez bir yapay zeka, Dünya satranç şampiyonunu yenmiş oldu. Kasparov ardından insan-yardımlı olduğunu düşündü ve iddia etti ama IBM reddetti ve Deep Blue projesini iptal etti.

-Mustafa Enes BOLAT

***“Halk içinde muteber bir nesne
yok devlet gibi. Olmaya devlet
cihanda, bir nefes sıhhat gibi.”***
-Kanuni Sultan Süleyman

Evcil Hayvan Beslemek

Bana göre özgürlük, insan için en önemli şeylerden biridir ki çoğu kişinin de böyle düşündüğünü tahmin ediyorum. Özgürlük insanın doğasında vardır, insan özgür olmak için her şeyi yapmaya hazırdır. Tarihte de bunun örneklerine rastlamak mümkün. Bugün bile insanlar özgürlüklerini kazanmak için eylemler yapıyor. Çünkü kimse özgürlüğünün elinden alınmasını istemez. Esaret altında yaşamak insana zor gelir, hayattan keyif almasını engeller. Çünkü insan içinden geleni yapmak ister. Sadece özgür olmak bile, bir insana en büyük mutlulukları verebilir. İşte bu yüzden insanlar özgürlüklerini savunurlar, esaret altında yaşamak istemezler.

Tabii doğada yaşayan tek biz değiliz. Başka birçok canlı türü de var ki buna verilebilecek en uygun örnek hayvanlar. Onlar da bizim gibi yiyor, içiyor, hareket ediyorlar. Bizden tek farkları, bizim daha gelişmiş zekâ yapısına sahip olmamız. Buna rağmen ben onları bizden çok farklı görmüyorum, onlara birer dost gözüyle yaklaşmayı tercih ediyorum. Zaten diğer türlere kıyasla hayvanlar insanlara daha yakındır. Bu yakınlığa sadece akrabalık gözüyle bakmamalıyız. Aynı zamanda hayvanlar ile çok eskilerden beri dostuz. Tarihe bakınca insanlığın ilk dönemlerinden beri insanlar ve hayvanların dost olduğunu görürüz. Öyle ki bazı toplumlarda hayvanlar insanlardan ayrı tutulmamış, ailenin birer üyesi olarak görülmüştür. Hayvanlarla aramızdaki bu yakın ilişki hâlâ devam ediyor ve edecek de. Fakat gün-

müzün sıkıntılarından biri de hayvanlara karşı yapılan zulüm. Ben bunu şiddetle kınıyorum. Bir insanın herhangi bir canlıya kasıtlı olarak şiddet uygulamasını aklım almıyor. Hayvanseverler bu şiddete karşı durmak amacıyla gösteriler yapıyor, kampanyalar başlatıyorlar. Bu zulümle savaşmanın yanında hayvanseverler hayvanların rahatça yaşayabilmeleri için ellerinden geleni yapıyorlar. Sokaklarda gördüğümüz su ve mama kapları buna çok güzel bir örnek. Bu gibi küçük hareketler sayesinde sokaklardaki hayvanlar açlık sıkıntısından kurtulmuş oluyor. Hatta bunun yanında sokak hayvanlarını sahiplenip evlerine alıyorlar. Böylece hem bir hayvan daha rahat bir hayat yaşıyor hem de onu evine alan kişi yanına bir dost ediniyor.

Zaten evinde bir hayvan beslemek günümüzde alışlagelmiş bir durum. Kendisi bir 'hayvansever' olmasa bile çoğu kişinin bir veya daha fazla evcil hayvanı var. Burada hayvansever kelimesini özellikle vurgulamak istiyorum, çünkü hayvansever demek hayvanları seven kişi demekten daha fazlasıdır. Bir hayvansever, hayvanları insanlardan ayırmaz, onları ve haklarını savunmaya çalışır. Aslında çoğu kişi bunları destekler fakat bunları yapan kişi sayısı o kadar da fazla değil. Benim burada 'hayvansever olmamak' ile kastettiğim, destekleyen fakat aktif bir çalışma sergilemeyen kişiler. Anlam karışıklığını önlemek adına, bu tanıma 'evcil hayvan sahibi' demek istiyorum.

Evcil Hayvan Beslemek

Şunu da belirtmeliyim ki ben burada 'evcil hayvan sahiplerine' bir kötüleme de bulunmuyorum. Bu gibi işlerde aktif rol almak gönüllülük işidir ve herkesin yapmasını zaten bekleyemeyiz.

Devam edecek olursak, evcil hayvan besleyen çoğu kişinin asıl amacı onlara sahip çıkmak, zorluklardan korumak değil, yanında bir dost bulundurmaktır istemesidir. Herkesin bir dosta ihtiyacı vardır ve bu ihtiyacı bir evcil hayvan ile gidermeyi normal karşılıyorum. Zaten, küçük bir çocuk gibi evin etrafına neşe saçan bir varlığı istememek zor olsa gerek. Ama ben bu işe bir de hayvanların gözünden bakmak istiyorum. Tüm gün boyunca kısıtlı bir alan içinde, sadece yemek yiyerek ve yatarak, bazen de sahibi isterse oyun oynamak ne kadar keyifli bir yaşam olabilir ki? Onların da istediği zaman yiyip istediği zaman oyun oynamaya, canı isterse dolaşıp, canı isterse yatmaya hakları yok mu? Bizim özgürlüğü hak ettiğimiz kadar onlar da hak etmiyor mu? Buna karşı verilebilecek en iyi cevap sanırsam "Bakılamayacak durumdaki bir canlıyı nasıl sokağa bırakalım?" olacaktır. Açıkçası, ben de bu görüşteyim. Bakıma muhtaç, zarar görmüş bir canlıya yardım etmek çok güzel bir şey ve bunu yanlış bulmuyorum. Benim düşüncem, sağlıklı ve doğada hayatta kalabilecek hayvanların evlere ya da bahçelere hapsedilmemesi.

Başka bir karşıt düşünce ise "Burada istediği kadar yemek, su var. Neden gitmek istesin ki?" olabilir. Bu görüşe şiddetle karşı çıkıyorum. Bana göre özgürlük, bolluktan daha kıymetlidir. Elinde ne kadar bolluk olursa olsun,

o canlı özgür olmadıkça, kendi istediğini yapamadıkça gerçekten yaşıyor sayılmaz. Çünkü yaşamak özgürlüktür, hayatta kalmak için gerekenler zor da olsa bulunabilir fakat asla özgürlük ile değiştirilemez. Ben demiyorum ki hayvanları sokağa atalım, kendi başlarının çaresine baksınlar. Fakat herhangi bir engeli bulunmayan, yardıma muhtaç olmayan ve doğada hayatta kalabilecek bir hayvanı serbest bırakmak belki de ona yapılabilecek en büyük iyiliktir. Çünkü onu sırf kendi zevkimiz için, yanımızda bulunmasından hoşlandığımız için bir eve hapsedmek, onun özgürlüğünü kısıtlamaktır ki işte ben buna karşıyım.

Tabii bir dostumuzdan ayrılmanın acısı çok büyüktür. Aniden ortadan kaybolması, onu bir daha görememek son derece üzücü olsa da, sırf kendi zevklerimiz için bir canlının özgürlüğünü kısıtlamak büyük bir bencilliktir. Bizler bu bencilliği yapmamalı ve onlara bir seçim hakkı sunmalıyız. Belki kalmayı, belki de özgürce gitmeyi seçer. Fakat her ne olursa olsun, o da bir canlı ve özgürlük onun da hakkı. Bu yüzden seçimine saygı duymalı ve onu iyi bir dost olarak hatırlamalıyız. Kim bilir, belki günün birinde tekrar buluşuruz.

-İlhan Devrim GERÇEK

Yenilenen Dünya

Dünya kaç yıldır var tam olarak bilinmiyor ama bayağı çok yıldır var. Peki dünya kime yeter? Aslında insanlar dışında herkese yetiyor. Bitkiler, hayvanlar tüm canlılar olsaydı ve insanlar olmasaydı yeterdi.

İnsanlar çok eskiden beri araştırma yapmış ve yapmaya devam ediyor. Aslında her zaman iki seçenek var. Yapılan araştırmalar ve gösterilen bütün çaba belki de herkesin, her şeyin yararına olabilir. Uğraşan insanların buradan çıkarı bir toplumun yararına işler yapmak olabilirken tam tersi belli çıkarlar için yapılan genel düşünülmeden zararına işler yapan kişilerin seçeneğidir.

Dünyada hangisi ön planda? İşte en kolay cevap bu soruya ait. Bugün Çernobil'i, Hiroşima'yı duymayan kalmamıştır. Biraz daha derine inersek Çernobil'de nükleer bir kaza gerçekleşti. Bu kazanın doğaya verdiği hasarı biliyor musunuz? 26 Nisan 1986 Cumartesi günü 4 numaralı reaktörde gerçekleşen bir kaza yaklaşık olarak 900 yıl kadar Çernobil'in yakınında bulunan Pripyat'a "Hayalet Şehir" denmesine neden olmuştur.

Korkunç olan şehir miydi insanlar mıydı? İşte bu sorunun cevabı gerçekten çok zor. Aslında korkunç olan bir gecede doğaya verilen hasarın etkisinin 900 yıl kadar süreceği gerçeğiydi.

Belki orada ölen canlı sayısı çok yüksek değildi ama Dünya'da belli bir alan artık yaşanmaz hale getirilmişti. Bu sizce nasıl bir durum? İnsanların normal yaşadığı, sıradan bir kent yine insanlar tarafından yaşanmaz hale geldi.

Hadi biraz daha yakına geelim. Çernobil'in etkilerinin Türkiye'deki etkisini duyduk değil mi? Yine daha derine inelim ABD Federal Sağlık kanunları hala 1980-1996 arası Türkiye'de 5 ay geçirenlerden kan alıp bağış yapılmasına izin veriyormuş. Etkisinin sadece Çernobil'i etkilemediğini de anlamış oluyoruz. Bu bilgiden sonra Karadeniz'de son zamanlarda kanser oranınının 3 kat arttığı bilgisi de kulağa çok ürkütücü geliyor. Doğaya verilen zararlar tek bir günde olup yıllarca etkisini gösterebildiği gibi belli za-

Yenilenen Dünya

man aralıklarıyla da zarar verebileceğimiz gerçeğini bize unutturmamalı. İstanbul devasa bir kent. Neler biliyoruz İstanbul hakkında? Dünyadaki 216 ülkenin 145'inden daha fazla nüfusa sahip olduğu bilgisi ilk başta şaşırtsa da zamanla mantık almıyor değil. Bugün İstanbul'da doğan birey şehir dışına çıkınca adeta farklı bir hayatta yaşıyormuş gibi gelir. Çünkü bolca yeşil alan ve az insan bile bu his için oldukça yeterlidir.

Kalabalık nüfusun yararını ve zararını tartışmayalım da İstanbul'un eski haliyle yeni halini kıyaslayalım. Eskiden tarihi bir şehir olmakla beraber İstanbul hakkında Napolyon'un "Dünya tek bir ülke olsaydı başkenti İstanbul olurdu." sözünü beraber değerlendirince ortaya İstanbul'u hem tarihi hem kültürel hem de coğrafi anlamda önemli hatta çok önemli bir şehir olarak görürüz. Şimdi gerçekten böyle mi görürüz? Mesela bir eve taşınırken evin 1999 depreminden sonra yapıldığına dikkat

ediyoruz ama İstanbul'daki bu kadar tarihi eser elbette yüzyıllar önce yapılmış. Bu nasıl oluyor?

Tamam, tarihi eserler ile sıradan binaları kıyaslamaktan bahsetmiyorum ama gelişmişlik demek oluyor ki sağlam binaların yapılmasının bir yolu var ama bugün İstanbul dağınık bir yapılaşma ile bozulmaya devam ediyor. Üstelik tarihi yapısını da kaybedip beton yığınının dönüyor. Bir de "Büyük Marmara Depremi" var. Bunu biliyoruz ama aynı zamanda dağınık bir yapılaşmaya devam ediyoruz.

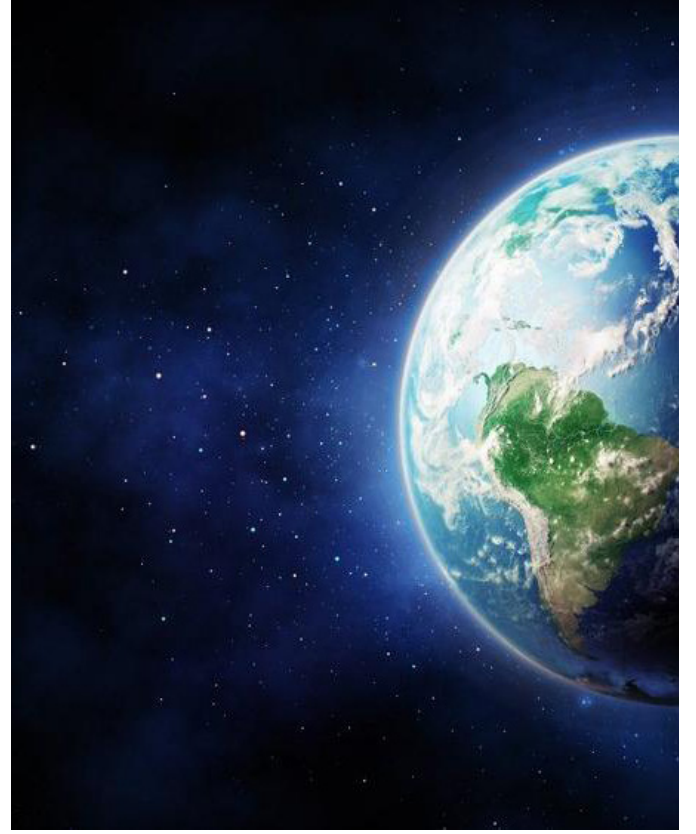
Biraz daha basite gelelim. Bugün sokaklar sigara izmaritleriyle dolu hesabını yapmayalım bile 16 milyon insandan kaç tane sigara içer, kaç tane içip kaç tane yere atar? Küçük adımlarla ilerlemek bir başlangıçtır aslında içmesek ve yerlere çöp atmasak?.. Nasıl fikir? Çok klasik ve basit değil mi? O zaman bir üste geçelim mesela tasarruf yapalım. Mesela daha az

Yenilenen Dünya

plastik kullanalım. İşte bu daha büyük bir çaba. Bir ileri seviyeyi siz belirleyin artık. Her şey bir yana aslında biz doğaya dokunmasak bile o kendini hallediyor. Bugün terk edilmiş bir yerde bitkilerin bizlerin boyunu aştığını görebiliriz. Ama bizim olduğumuz yerde, binaların çok olduğu ve yeşilliğin az olduğu gerçeği hiç şaşmaz. Bakın Çernobil artık “terk edilmiş” ve orman olma yolunda ilerliyor. 900 yıl yavaşlatsak da doğayı o kendini yeniliyor.

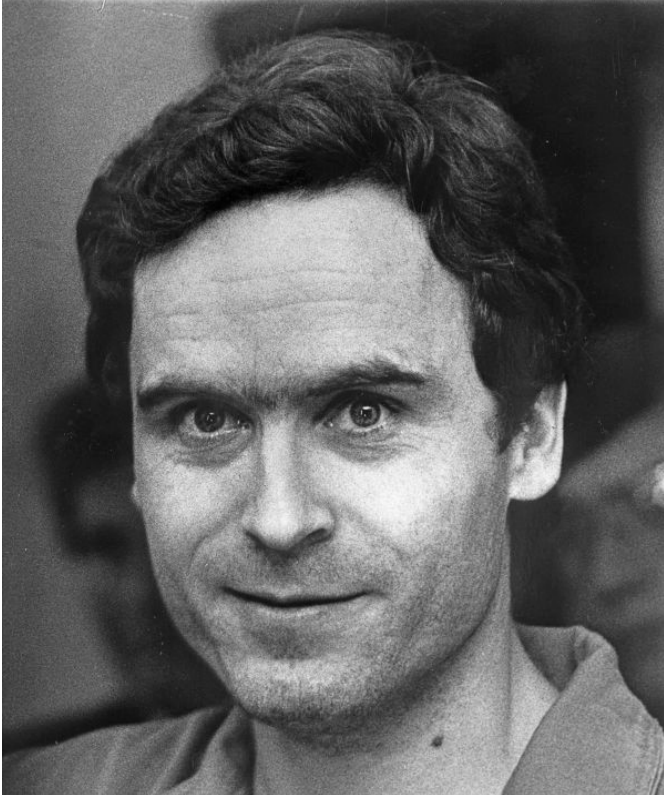
“Global Warming” herkesin duyduğu bir söylem yine “küresel ısınma” demek ama fark etmeyeceğiz. Çünkü yavaş yavaş etkisini gösteriyor. Bu yıl yağdı evet. Peki geçen yıl? Genelleme yapalım mı? Eskiden daha çok tutuyordu ama artık öyle değil. Yazlar daha uzun ve sıcak ama az farkla, fark etmek isteyen elbette fark eder. Bizi değil, ileriye etkileyecek. Yeni nesli zor günler bekliyor. Ama çözümü bizim elimizde. Yarın çok geç olabilir.

-Bilge Su ATEŞ

İçimizden Bir Canavar

“Güzel görünümlü kızlar görürdüm ve ilk düşündüğüm şey onlarla çıkmanın ne kadar iyi olacağıyken, ikinci düşündüğüm şey kafalarının bir sopada ne kadar güzel duracağı olurdu.”

Benim adım **Robert Keppel** ve 70’lerde King County’de dedektiftim. Onunla konuşurken şunu fark ettik: Her ne kadar başka insanlardan söz etmeye çalışsa da aslında kendinden ve işlediği cinayetlerden bahsediyordu. Yöntemimiz konuşmasına izin vermektir çünkü yapabileceği tek şeyin kişisel deneyimlerinden bahsetmek olduğunu biliyordum. Yaptıklarını bana gerçekten anlattı. Bunu fark ettiğini sanmam. Zaten fark etseydi kesinlikle ağzını açmazdı.

“Her şey Washington’da başladı. Orası yaşadığım, büyüdüğüm, çocukluğumu ve gençliğimi geçirdiğim yerd. Ayrıca ilk suçlarım, kazalarım ve suçların yaşandığı yer.”

14 Temmuz 1974 olağanüstü bir gündü. Pazar günü olduğu için insanlar havlularına uzanıp güneşlenmeye gelmişti. Janice Ott da o gün tek başına güneşlenmeye gelmişti.

Oraya kolu sargılı genç bir adam gelip kendini tanıtarak onunla sohbe başladığı yere havlusunu serdi ve genç adam onu arabasının olduğu otopark alanına birlikte gitmeye ikna etti ama arabaya binmeye nasıl ikna etti bilmiyoruz. Çok kısa bir süre sonra Sammamish Gölü Milli Parkı’na -Denise Naslund’u kaçırdığı yere- geri döndü. Denise Naslund 18 yaşında bir genç kızdı, erkek arkadaşıyla kısa bir tartışma yaşamışlardı ve kadınlar tuvaletine gitmişti, oradan sonra da kayboldu. “Bir taneden sonrası yeterli gelmiyordu ve saniyeler içinde geri dönüyordum.”

İçimizden Bir Canavar

Sammamish gölüne gittik, plajda fotoğraflar çektik ve yollarla otopark alanların gezdik ve ayrıca parkın doğu tarafındaki çalılıkları da araştırdık çünkü çoğu insan kaybolanların oraya gidip bir daha dönmediğini düşünüyordu ama orada hiçbir şey bulamadık. Neredeyse bütün alanı didik didik inceledik. Daha sonra rutin kayıp kişi soruşturmalarına başladık. Benim ilk görüşüm halkın dikkatini çekmemiz gerektiğiydi çünkü birileri mutlaka bu kişileri görmüş olmalıydı. Ve biz haklıydık, görmüşlerdi.

“Burada bir sürü görgü tanığımız olduğundan şüphem yok. Beni görenler, kızları görenler, bizi görenler burası görgü tanıklarıyla dolu. İyiydim, iyi hazırlanmıştım ve bu insanlara nasıl yaklaşacağımı biliyordum, riskleri nasıl sınırlayacağımı biliyordum. Yakalanmak istemiyordum.”

Parktaki görgü tanıklarının hemen hemen hepsi aynı kişiyi tarif etti. Genç, yakışıklı, beyaz tişörtlü, beyaz şortlu, güzel telaffuzlu, düzgün giyimli ve sargılı kollu bir adam. Aksanının bu bölgenin aksanı olmadığını söylediler; İngiliz aksanı olduğunu söylediler. Yakınlardaki insanlar diyalogun bir kısmını duymuşlardı. Kız “Benim adım Janice” demişti. Ve o da “Benim adım Ted” demişti. Bu görgü tanıklarından bazıları onu tanımlayabildi ve hatta polis çizimi için bilgi bile sağladı. Ted ismi ile polis çizimi radyo ve televizyonlarda yayınlanarak gazetelere basıldı, 35 dolar gibi bir miktar da ödül koydular.

17 Eylül 1974 Janice ve Denise Kaybolduktan İki Ay Sonra:

Ortağım ve ben onun arabasında yoldaydık, bazı kalıntıların olduğu söylenen yere gidiyorduk. Birbirimize baktık ve bu kadar zamandır aradığımız şey buydu dedik. Olanaklar sağlandı ve dağ eteğini araştırmaya başladık. 7 gün boyunca sırt sırta dağ eteğini araştırdık. Kurbanların kemiklerini bulmuştuk. Kemikler çatlaktı ayrıca sarı olan bir saç bulmuştuk, bu

saç Janice’e aitti. Siyah saç da bulmuştuk bu da Denise’e aitti. Ancak Janice veya Denise’e ait olmayan kemikler de bulmuştuk. Bu kemiklerin kime ait olduklarını bilmiyorduk.

“Şöyle başlayayım; Issaquah bölgesinde üç kişinin kalıntılarının bulunduğunu biliyorum, ikisinin kim olduğu biliniyor birininse bilinmiyor. Kimliği belirlenemeyen kişinin kim olduğunu size fısıldayabilirim.” “Ya da bunu duyabiliyor musunuz? İsmi Georgann Hawkins. (Georgann Hawkins 11 Haziran 1974’te kayboldu ve üç ay sonra kemikleri Issaquah Bölgesi’nde bulundu.). Haftanın hangi günüydü hatırlamıyorum, Perşembe gecesi diye düşünüyorum ama emin değilim muhtemelen saat on ikiye yakın ılık bir Seattle gecesiydi. Sokakta evrak çantam ve koltuk değneklerimle yürüyordum, genç bir kadın bana doğru gelmeye başladı, yarım blok sonra onunla karşılaştım ve çantamı taşımamda yardımcı olup olamayacağını sordum, yardım etti ve yürümeye başladık. Arabaya ulaştığımızda onu bayılttım. Onu kelepçeleyip yolcu koltuğuna oturttum. Arabayla uzaklaştım. Olabildiğince dikkat çekmemeye çalışıyordum. Bir ara bilinci yerine geldi, bir şeylerden bahsediyordu, herkesin ona George dediğinden bahsediyordu. Komikti, garipti de. İnsanların bu koşullar altında neler söyleyeceğini kestiremiyorsunuz. Ertesi gün İspanyolca sınavı olduğunu ve benim onu İspanyolca konusunda yardımcı olabileceğini düşündüğüm için alıkoyduğumu sanığını söyledi. Çok garipti. Arabayı park ettim ve onu arabadan çıkardım, lafın kisası onu bayılttım sonrasında biliyorsunuz zaten.”

Yapabileceğim en iyi şeyin Sammamish Gölü’ne benzer başka örnek olaylar bulmak olduğunu düşündüm. Ve elbette anında benzer şeyler bulamadık ama sonra yeni potansiyel bir görgü tanığı bulduk.

Görgü Tanığının İfadeleri:

Arkamda bir şeyler duydum ve döndüğümde kitaplarını düşürmüş bir adam gördüm. Eğil

İçimizden Bir Canavar

miş kitaplarını almaya çalışıyordu, bir kolunda askı diğer elinde de sargı olduğunu fark ettim. Oraya gittim ve yardım ettim. Bana kayak kazası geçirdiğini ve başına bunların geldiğini söyledi. Yürümeye başladık, “Arabam şurada” dedi. Küçük bir arabası vardı, sanırım kahverengiydi, arabanın kilidini açmaya gitti sonra anahtarını düşürdü. Bana “Alabilir misin? Kolumdaki bu şeyle zorlanıyorum.” dedi. O zaman dikkatliydim onun önünde eğilmek istemedim “Biraz geri gidebilir misiniz?” dedim, böylece ışığın yansımada anahtarı görebilirdik. Bu şekilde anahtarı aldım ve ona verdim sonra da “Hoşçakal, iyi şanslar” dedim. 1.80 boylarındaydı, açık kahverengi ve dağınık saçları vardı, inceydi, gelişigüzel giyinmişti, dikkat çekici bir yönü yoktu. Aramızdaki tamamen normal bir diyalogdu.

Bu olaylardan sonra pek fazla bir şey bulunamadı çünkü 1974 Ağustos’unda Ted, Utah Üniversitesi’nde hukuk okumaya başladı. Bu sırada cinayetler Washington Bölgesi’nde durmuştu ve polisin yapabileceği bir şey yoktu, ellerinde çok az kanıt vardı. Cinayetler Washington Bölgesinde durduktan neredeyse hemen sonra Utah Bölgesi’nde başladı. Ted Bundy Davasındaki En Önemli Görgü Tanığı Carol DaRonch:

Benim adım Carol DaRonch ve 1974 yılında Ted Bundy tarafından kaçırıldım. Alışveriş merkezindeydim, kitapçının camına doğru

yürüdüm ve içeri baktım, o sırada bir adam bana doğru gelmeye başladı. Kendini polis memuru diye tanıttı, adının Memur Roseland olduğunu söyledi. Daha sonra birini arabama girmeye çalışırken yakaladıklarını belirterek onunla arabama gidip kaybolan bir şey olup olmadığına bakmam gerektiğini söyledi. Arabama baktım ve çalınan hiçbir şey yoktu. “Pekâlâ, hırsızı yakaladık alışveriş merkezinde şubede tutuluyor oraya gidip şikâyet dilekçesi doldurmak ister misiniz?” dedi, ben de kabul ettim. Alışveriş merkezinden diğer binaya doğru yürüdük. Sanki şube orasıymış gibi kapıyı açmaya çalıştı, tabii ki kilitliydi çünkü orası şube falan değildi. “Onu karakola götürmüş olmalılar, burada değil sanırım.” dedi. Daha sonra “Kimliğinizi görebilir miyim?” diye sordum, cüzdanından bir rozet çıkardı ve ben de ona inandım. Onunla gitmem gerektiğini söylediğinde yapmam gerekenin bu olduğunu düşündüm. Karakola neredeyse varmak üzereydik, arabayı birden durdurdu. O an sorular sorarak bağırmaya başladım. Panik halindeydim ve bana hiçbir cevap vermiyordu ellerimi yakalamaya çalışıyordu. Bir elimi kelepçeleince ne yapmaya çalıştığını anladım. Sonra bir şekilde kapı koluna ulaşip kendimi dışarı atmayı başardım. O sırada karşı yönden bir araba gelmeye başladı, arabaya doğru koşup kendimi içine attım.

İçimizden Bir Canavar

Başarısızlık Onu Durdurmaya Yetmedi!
Ted başarısızlıkla sonuçlanan kaçırma girişiminden sonra sinirle Utah'a doğru sürmeye başladı. O sırada Debra Kent ve ailesi bir lise tiyatrosundan çıkmışlardı. Ailesi Debra'dan küçük kardeşini buz pistinden almasını söylemişti. O andan sonra Debra'ya ulaşamadı.

Polis, Debra'nın kaçırıldığı yerde Carol'in bileğinden çıkartılan kelepçenin anahtarıyla aynı başka bir anahtar buldu, fakat kimin yaptığını çözemedi. Daha sonra Ted Bundy bu suçunu itiraf etti.

Günde 500'den fazla çağrıyı yanıtlıyorduk böylece 3000'den fazla şüphelimiz olmuştu. Bu işin altından kolayca kalkılamayacağı için bunları araştırması için özel bir ekip kurduk. Sahip olduğumuz bütün bilgileri bir araya getirdik ve en çok kimlerin şüpheli olabileceğine karar verdik. Bu kişilerin araba renkleri, isimleri, fiziksel tanımları aynıydı ve hepsinin Washington Bölgesi ve Sammamish Gölü Parkıyla bağlantıları vardı.

Bu şekilde şüphelilerimizi 100'e indirdik ve şüphelilerin her birine bir numara verildi. Yedi numaralı Ted, Ted Bundy'ydi.

16 Ağustos 1975, Utah:

Gece mesaisinde bir polisin önünden daha önce hiç görmediği bir araba geçti. Polis onu takip etmesi gerektiği hissine kapıldı. İlerlerken tepe lambasını açtı fakat öndeki araç durmadı, birkaç tane dur tabelası ve kırmızı ışığı da geçince polis memuru sirenlerini çalmaya başladı ve Ted'i kenara çekti. Ted arabadan çıkıp ellerini kaldırdı, tamamen siyah giyinmesi polis memurunu şüphelendirdi ve hırsız yakaladığını düşünüp Ted'i tutukladı. Tutuklandıktan sonra arabasını incelerken bagajda iki tane kar maskesi, birkaç el bagajı, ip ve kelepçe buldular. Bu da onları tetiğe geçirdi çünkü Debra Kent olayında da kelepçe vardı. Kelepçeler hırsızlık ve polis memurundan kaçma davasını tamamen değiştirdi. Polisler Carol DaRonch'u çağırdılar ve ellerindeki şüpheliye bakmasını istediler. Tek taraflı aynanın diğer tarafından bakınca Carol, Ted'in kendisini kaçırın kişi olduğunu anladı. Böylece Ted bir avukat tuttu ve olay mahkemeye taşındı. Fakat çoğu insan Ted'in masum olduğuna inanmıştı hatta ünlüler bile Ted'e yanında olduklarını gösteren kartlar göndermişti.

İkinci Defa Yargılandı!

30 yaşındayken Ted, Carol DaRonch'u kaçırma suçundan yargılandı. Carol onu kaçırmanın Ted olduğunu doğrulamasına rağmen Ted tüm suçlamalara itiraz etti. Yargıç Ted'i 1-15 yıl arasında hapis cezasına çarptırdı. Bundan 1 yıl sonra Ted bu sefer Caryn Campbell'in cinayetinden dolayı yargılandı. Ted'in kredi kartı bilgileriyle Caryn'in kayb olduğu tarih ve yer uyuşuyordu, ayrıca Ted'in arabasında Caryn'e ait olabilecek mikroskobik bir saç örneği bulunmuştu. Cinayete teşebbüsten dolayı Colorado'nun Pitkin bölgesine teslim edildi.

Hem Polisten Hem Hapisten Kaçtı!

2 Mart 1977'de ön duruşma başladı ve hukuk okuduğu için Ted'in kendini savunmasına izin verildi. Hukuk okuduğu ve duruşmada kendini savunduğu için yasal olarak hukuk kütüphanesine erişimi tamdı.

İçimizden Bir Canavar

Kütüphaneye Ted'in kaçmasını önlemek için polis gönderdiler, sürekli kapının önünde olduğu için kaçamayacağını düşündüler fakat duruşma arasında Bundy kütüphanenin ikinci katındaki pencereden atladi. Haberi alan polisler her yeri aradı fakat 5 gün boyunca bulamadılar. 5 gün sonunda polis şüphelenip bir arabayı kenara çekti ve Bundy ikinci defa yakalandı.

Larry Anderson(Ted'in Üniversiteden Arkadaşı):

Ted hapisteyken onu ziyaret edebilen birkaç kişiden biri de bendim. Bizi çelik duvarlı bir odaya koydular. Ona neden tecrit hücrelerinde olduğunu sordum, bana Utah ehliyeti, kredi kartı ve sosyal güvenlik kartıyla yakalandığını söyledi. Onları nereden bulduğunu sorunca "Mahkûmlar böyle şeyler sağlayabiliyorlar" dedi. Sonra ona doğru eğilmemi istedi "Senden tavandaki havalandırmaya bakmanı istiyorum, eğer çok fazla kilo verebilirim o havalandırmaya sığar ve oradan kaçabilirim" dedi. Delirdiğini düşündüm ve umursamadım. Fakat ona demir testere sağlayan bir mahkûm sayesinde kaçmayı başardı. Otostop çekerek Denver'a, Chicago'ya, Atlanta'ya ve Florida'ya giden trenlere ve otobüslere bindi. Böylece FBI onu en çok aranan 10 kişi listesine koydu.

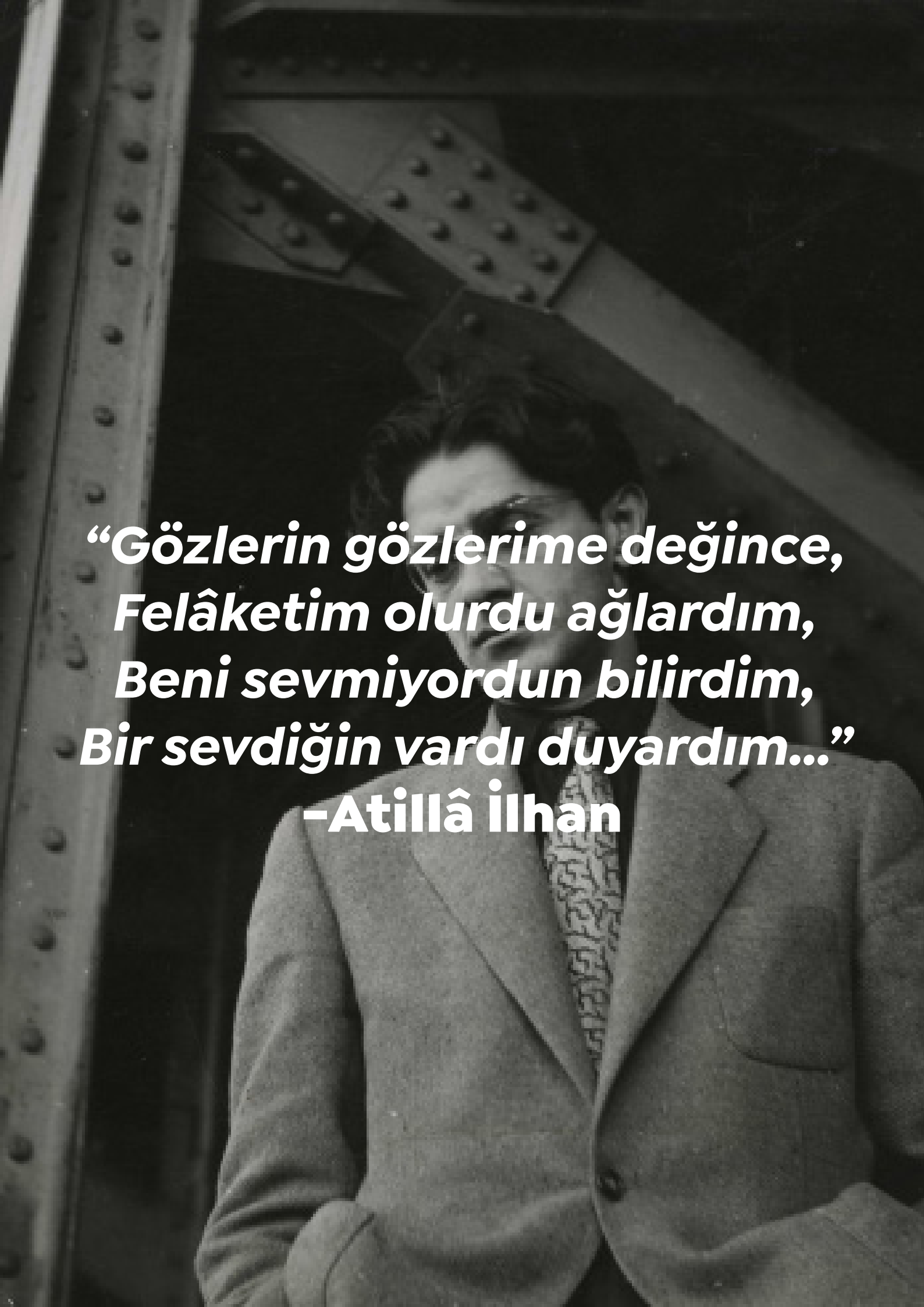
Florida Üniversitesi Chi Omega Kız Öğrenci Yurdu:

Kathy Rubin (Kurbanlardan Biri):
Bir düğünden daha yeni dönmüştüm ve saat 22.30 civarında uyudum. Birinin odamıza girdiğini duyduğumu hatırlıyorum, yanımda duran karanlık figürü gördüm, kolunu kaldırıp bana vurdu. Çığlık atıp onu durdurmaya çalıştım, her tarafı kanla kaplıydı. Oda arkadaşım uyanınca ona da vurdu ve bayılttı. Bundy yurttan kalan kızlardan ikisine bilinç kaybı yaşayacak kadar şiddet uyguladı ve ikisini öldürdü.

Sonunda Yakalanıyor!

15 Şubat 1978'de Ted Bundy çalıntı araç kullanmaktan tutuklandı. Bu sırada kız yurdundaki cinayetleri de Ted'in yaptığı kanıtlandı. Mahkemede jüri Bundy'yi 7 cinayet, cinayete teşebbüs ve hırsızlıktan suçlu buldu. 9 yıl boyunca ölüm hücrelerinde kaldı. Bu süre boyunca Amerika'nın her yerinden teşkilat üyeleri çözülemeyen yüzlerce dava konusunda onunla konuşmaya geldi. İdamından önceki son günlerde suçlarını itiraf etmeye başladı. Yaptığı 30 cinayeti itiraf etti ama bunlar tam itiraflar değildi, isimleri vermek istemedi, yaşadığı son ana kadar polislerle dalga geçti. İdam günü habercilerle birlikte halktan büyük bir kalabalık ölümünü kutlamak için gelmişti ve öldüğü haberini alınca herkesten sevinç nidaları yükseldi. Geriye ise akıllarda kalan şu sözleri kaldı: "Bir insanın ölüm ve yaşamına karar verebilme gücünden daha büyük ne olabilir ki?"

-Liva BAYİL

***“Gözlerin gözlerime değince,
Felâketim olurdu ağlardım,
Beni sevmiyordun bilirdim,
Bir sevdiğin vardı duyardım...”***

-Atillâ İlhan

Stockholm ve Lima

Stockholm ve Lima sendromları birbirinin tam tersi gibi duran ama aslında aynı etkiyi veren iki rahatsızlıktır.

Stockholm sendromu; mağdurun zorbaya karşı olası diyalog ve etkileşim süresinde oluşan duygusal anlamda sempati ve oluşması olarak özetlenebilecek bir psikolojik durumdur. FBI araştırmalarına göre adam kaçırmaya ve rehin alma olaylarının %27'sinde rehinelere üzerinde Stockholm Sendromu etkisini göstermektedir. En çok savaş esirleri, rehinelere, cinsel tacize maruz kalanlar, tarikat üyeleri ve aile içi şiddet mağdurlarında görülen bu sendromun sebebi insanoğlunun hayatta kalma içgüdü ve stresle başa çıkma yöntemidir. Sendrom genelde şöyle gelişir: önce dış dünyadan tamamen soyutlanmış durumdaki kişi, kendisine baskı yapan kişinin şiddet eğilimlerini fark eder, onun kendisini öldürebileceğini hisseder. Ve bu ölüm korkusu arttıkça hayatta kalma isteği de paralel olarak artar. Zorbaya karşı giderek zayıf düşen kişi, onun en küçük iyiliğini bile gözünde büyütüp minnet duygusuyla dolar. Bir süre sonra hatalı bir empati kurarak böyle davranmasının sebepleri olduğuna inanır, hoş duygular beslemeye ve yaptıklarına hak göstermeye başlar. Zorbayı kendisine yakın hisseder, ondan kendisine zarar gelmeyeceği hissiyle kendini rahatlatır. Sonunda sahip olduğu tek olumlu ilişkisinin zorla ile olduğunu düşünerek bu ilişkiyi kaybetmemek adına elinden geleni yapar.

Stockholm Sendromu ilk olarak 1973'te İsveç - Stockholm'deki banka soygunu sırasında görülmüştür. Daha sonra 1993 yılında Patty Hearts isimli bir kadın milyoner onu kaçıran terörist grubuyla 2 ay sonra banka soygunu yapmış ve onlarla birlikte hapse girmiştir. Bunun üzerine 1974 yılında deney yapmak için FBI ajanlarından bazıları, 57 gönüllü hava yolu çalışanını kaçırpıp 4 gün boyunca tutsak etmiştir. Dört günün sonunda yapılan röportajda 57 çalışan deney olduğu bilirse bile yine de aşırı stresli geçtiğini söylemiştir. Son olarak 2002 yılında Moskova'da 40 teröristin 800 kişinin bulunduğu bir tiyatro salonunu 3 gün boyunca rehin aldığı olayda da teröristlerin konuştuğu 11 kişiden 10'unun teröristleri sevdiği görülüyor. Hatta bu 10 kişi kurtulduktan sonra teröristlerin öldüğüne üzülmüşler ve onların yakışıklı insanlar olduklarını söylemişler. İlk Stockholm Sendromu olayı 23 Ağustos 1973 saat sabah on civarında yaşanır. Stockholm'deki Kreditbanken adlı bankaya giren siyah gözlüklü ve siyah peruklu bir soyguncu ateş ederek "Parti başlasın!" diye bağırır. Bir arkadaşı daha gelir ve bu iki soyguncu 4 banka çalışanı kadını rehin alıp diğer herkesi bırakır. Böylece 6 gün sürecek rehin alma ve polise direnme eylemi başlar. Polisler içeri girmek için uğraşsa da soyguncular ısrarla direnir. Sonunda polisler soyguncularla iletişime geçerler. Soyguncular cezaevindeki bir arkadaşlarının getirilmesini ve yanında da spor arabanın bankanın önünde hazır bulundurulmasını istiyorlar. Bu talepler yerine getiriliyor ama hala bir sorun var. Polis ablukası... Dışarı çıkmaları için bu ablukanın kaldırılması gerek. Kaldırılması durumunda rehinelere bırakacaklarını söylerler ama polis reddeder. Dışarıdan bakılınca sıradan bir soygun hikayesine benziyor. Asıl sorun içeride ne yaşandığı... Altı gün boyunca rehinelere soyguncular arasında bir yakınlaşma başlar. Rehinelere sonunda soyguncuların onları öldürmek istemediklerine yalnızca buradan gitmek istediklerine inanırlar. Onlara göre aslında soyguncular iyi insanlardır ve sadece yaşam koşullarından dolayı bu işi yapmak zorunda kalmışlardır. Onlara

Stockholm ve Lima

göre asıl suçlu ablukayı kaldırmayan polistir. Çünkü rehineler abluka kalmış olsaydı işin çöktan bitmiş olacağına inanıyorlardı. Bir süre sonra soyguncular, polis ablukasının kalkması için rehineler ile basının konuşmasına izin verirler. Rehinerler abluka kalksın diye dil dökse de polisler bu isteği kabul etmez. 6 gün sonunda polis bankaya gaz bombası ile girerek soygunu sona erdirir. Fakat operasyon sırasında herkesi şaşırtan bir şey yaşanır. Rehinerler de soyguncularla birlikte polise karşı koyarlar ve dava sürecinde soyguncuların aleyhinde tanıklık yapmayı reddederler. Aksine onlar için para toplayıp soyguncuların savunmalarına yardımcı olmaya çalışırlar. Olay bu kadarla da kalmaz, rehinerlerden biri nişanlısından ayrılıp 8 yıl boyunca soygunculardan birini bekler. Yıllar sonra hapisten çıktıklarında da ailece birbirleriyle görüşmeye devam ederler. Lima Sendromu; zorbanın kurbanına karşı duygusal bir bağ kurduğu durumdur. Stockholm Sendromu'nun tersi tam tersi diye biliriz. Paradoksal bir şekilde, zorla kurbanıyla empati kurmaya başlar. Ek olarak bir noktada kurbanının ihtiyaçları ve sağlığı için endişelenmeye bile başlar, onun bakıcısı olduğuna inandırır kendini. Hatta aşık bile olabilir.

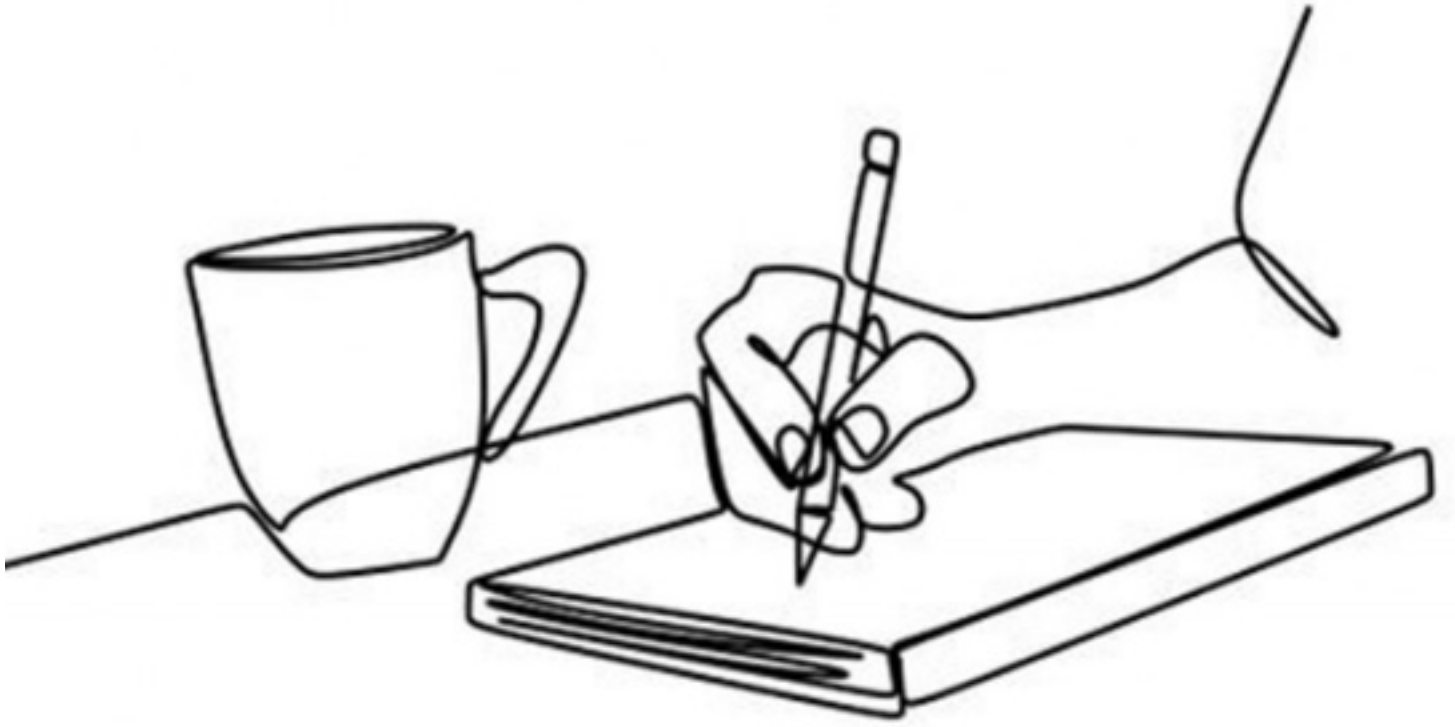
Sonuç olarak, ona kur yapmaya çalışacaktır. Bunun nedeni de kurbanın duygularına karşılık vermesini istemesidir. Adını 1996 yılında Peru'nun Lima kentinde, Japon Büyükelçiliği'ndeki bir kaçırma olayından almıştır. Bir grup militan, yüzlerce insanı elçilikteki bir kutlama sırasında rehin almıştır. Birkaç saat içinde içinde ise kaçırılanlar, rehinerlerin çoğunu onlara duydukları sempati sebebiyle serbest bırakmışlardır. Bir başka olay da Perulu psikiyatrist Mariano Querol, 18 gün boyunca rehin alınmıştır. Bu tutsaklık sürecinde yaşadıkları kendisinin de tanımıyla Lima Sendromu vakasıdır. 43 yaşındaki iş adamı Gonzalo Higuera, fidye için 71 yaşındaki Mariano Querol'u kaçırmıştır. Kaçırma sonrası elde ettiği 150.000 dolarlık fidye sayesinde tüm finansal sıkıntılarını kurtulmuştur. Rehin alınan Querol tutsaklık süreciyle ilgili onu kaçırılan kişilerle ilgili aralarında bir çeşit bağ kurduğunu belirtmiştir. Hatta birlikte bir roman okuyup üzerinde fikirler yürüttüklerini söylemiştir. Ayrıca aynı zamanda aynı odada televizyon izlediklerini de belirtmiştir. 18 gün değiş tokuş sırasında El Amigo, Querol'a taksiye binmesi için 20 sol (Peru para birimi) vermiştir.

-Dilara YILDIZ

NAR ile PÜR

fanzin

SONBAHAR SAYISI SİZLERLE...

NAR ile PÜR

fanzin

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi

- Muhammed Semih Güler
- Mustafa Halil Kaya

Yazı İşleri Sorumlusu

- Muhammed Semih Güler
- Mustafa Halil Kaya

Basım ve Yayımla

- Kalender Serdengeçti
- Tekin Tan Ragipoğlu

Grafik Tasarım

- Sinan Özdemir
@sinomarke

"Kuş uçtukça genişliyor gökyüzü," demişti Rilke.
Belki hayat da yaşadıkça...
Böyle şeyler düşün.
Delirme...

Yaşam başından sonuna uzun, ince bir yol, biz de
bu yolun milyarlarca yolcusundan sadece
birkaçıyız. Yaşanacak çok şeyi olanlara yazacak
çok şeyi olanlardan bir tutam şiir tozu...

 @narilepurfanzin

VATAN

Vatanında esir bir millet
İster özgürlüğü, haktır
Düşman, işgalci bir zillet
Bize yardımcı Hakk'tır

Gösterdiler büyük hiddet
Cesaretleri tamdır
Vatan için gerek şiddet
Hürriyet için mübahtır

Demeden sonu ne olacak
Koştı bu millet ölüme
Geride bir vatan kalacak
Göz yummadı zulüme

Atanıdır bu kara toprak
Sakin düşmana verme
Oldu şehidimize yatak
Ellere yar etme

CAN GÖZÜYLE CANAN

Kendimi şöyle bir bırakırsam
Alıp sürülecek selin dillara
Bütün çiçekleri toplayım desem
Hepsini soldurur gülün dillara

Seninle her şey başkalaşır
Taş kalpler yumuşar, aşka bulaşır
Aklım, fikrim, cisimim, elim dolaşır
Dilime bağ olur her tellin dillara

Ne elde ne dilde, Kalbimde yerin,
Ne yıldız ne ayda, güneşte ferin
Kim bilir kaç ocak yıktı gözlerin
Şimdi de ben oldum delin dillara

Naçar gönlüm, naçar aşkın hastası
Elin, ilacımın altından taşı
Yangınmış, selmiş, ne kasırgası
Dünyayı savurur yelin dillara

Açık alınla, pakça yüzünle
yumuşak kalbinle, temiz özünle
Yalan nedir bilmez güzel sözünle
Öpülür alınla elin dillara

Biçare, gelmiyor bu aşkım dile
Yaktın yaktın, döndürdün beni küle
Bırak sarılmayı selamın bile
Açtırır gülleri dilin dillara

Ne güzeldir Feyzi talihin bahtın
Dillara, kalbimde kurulu tahtın
Hiç sönmeyecektir bu saltanatın
Olsan da ellere gelin dillara

ZAMANIN HUDUDUNDAN BEKA'YA NIDA

Semânın sadrında terennüm eden kuşlar misâli
Haykırıyorum dehrin en keskin vechine!
Kaçınılmazca akıyorum zamanın bağrında
Cebren üzerime geliyor gelmekte olan
Nücûm hücûm ediyor
Dur durak bilmeyen bir müstakbelle telâzum hali
Ne bir silâh ne bir penâh
Sürükleniyorum cereyânında
Sürükleniyorum seyelânında
Sürükleniyorum heyelânında
Varoluşun kesif hengamesinde yoğrulan günler
Her lahzada bir kez daha zerk edilen yaşlanmışlık
Karşı koyulamayan kurulmuş bir saatmişcesine
Yaşanan ömürler, sayılan devirler
Kimdir zamandan mücerred?
Kimdir o münezzehe ferd?
Kella!
Mâverâdan yankılanan bir sedâ:
Küllü men aleyha fân
Ve yebkâ vechu rabbike zü'l celâl'i ve'l ikrâm
Dimağıma kazınıyor beyân
Sensin zaman ile gayr-ı mahdût bekâ sahibi!
Sensin fenâ bulmayan hayy'ul kayyum!
Düşünüyorum, ve yine düşünüyorum
Teemmül üzerine tefekkür
Tezekkür üzerine tedebbür
Dinleyin ya eyyuhan'nas!
Kulak verin sözüme,
Zamanın batinından çığırıyorum:
Ey yüce rabbim!
Yemin olsun asra!
Kasem olsun dehre!
Üzerimdeki çehre,
Bende her zerre,
Her an, her devre,
Ummaktadır behre.
Teslim oldum sana
Ve çizdiğin kânuna
Kaçınılmazcasına
Bizde zeval ü fenâ
Gönlüm sana âşinâ
Rahmet ver bana
Fetekabbel minna
Ya rabbenâ, ya rabbenâ!

BİL Kİ

Beraber yürüdüğümüz sokakta,
Yaşadığımız kentin meydanlarında,
Ve tam uyumak üzereyken yatağında
Anımsıyorsam birden seni; Bil ki seni unutamadım.

Hala dinlediğim şarkılarda,
Annemin dilindeki o türküde,
Ve kentin soğuk korna seslerinde,
Anımsıyorsam birden seni; Bil ki seni unutamadım.

Geceleri ansızın uyanıyorsam bir kabus üzere,
Gidemiyorsam seninle gittiğimiz çiçekçiye ,
Her an, her saniye ve her yerde,
Anımsıyorsam birden seni; Bil ki seni unutamadım.

Bir sonbahar esintisiyle gelen ürpertide ,
Kış günü boncuk boncuk terleten soba ateşinde,
Her mevsim ve her iklimde koştuydum peşinden cansiperane,
Bil ki seni seviyorum...

I

Gözleri bir filme benzer
Her sahnesini ezbere bildiğim
Ama adını hatırlayamadığım bir film
Saçları ormanı çağırır bana
Sanki her gün gezdiğim
Kokusunu ezberlediğim
Ama yine de kaybolduğum
Issız bir orman
Sesi denize benzer
Dalgalı, ama bir o kadar da durgun
Adım adım bildiğim
Boğulurken hiç çırpınmadığım bir deniz
O, aklımda eski bir şiir kitabı
Eski bir kitap kokusu
Sayfa sayfa ezberimde
Ama tek kelime söyleyemediğim
Eski şarkıları anımsatır bana adı
Söylemek isterim,
Sözleri dudağımda fısıltıdan ibarettir
Ne vakit fotoğrafına baksam
O eski güzel sözcükleri söylemek isterim
Eskilerin saflığı ile sevmek isterim
Belki eskiyi sevgime yakıştıramam
Belki de ona sevgimi...
Ve her ne vakit bir kağıt çağırsa kalemim,
Bildiğim bütün güzel sözcükleri yazmak isterim satırlara
Ama yapamam

BÜYÜMEK

Büyümeğe güzel şey
Bilhassa anlamak hayatı
Öğrenmek güzel şey
Ama yaşlanmak değil bu dediğim

İnsan doğar büyür ölür
Şansı olan hiç büyümeden ölür
Çünkü büyümeğe güzel şey ama
Büyüyen hayatında bir kereden fazla ölür

Yıllardan ötürü değil bu dediğim
Kaderden, bilhassa kederden ötürü
Gözlerin aynı kalır, bakışların büyür
Dilin aynıdır ama sözlerin büyür

Bir an ki geldiğinde birkaç yaş birden büyürsün
Hani ağlamak ister ya insan bazen
Hüzün bir yumru gibi kalır boğazında,
Düşümlenir adeta, çözülmez
Yutkunamazsın işte bazen
Gözyaşların içine aktığında büyürsün

Sevdiğinde büyür kimi insan
Kalbi aynı kalır, ama yüreği büyür
Dudakları, mimikleri aynıdır
Ama gülümsemesi büyür
Akli fikri aynıdır,
Ama kararları büyür

Birini kaybettiğinde büyür insan
Ya toprağa koymuştur
Ya gidişini izlemiştir
Acı büyütür insanı
Kim bilir kaç yaş birden büyütür...

Güzel şeydir büyümeğe
Erken büyüyen için değil bu dediğim
Zira büyümemeğe gerek birden
Bahtsız doğan için değil bu dediğim

İnsan büyür, türkü olur
Şiir olur, sanat olur
İnsan ölür toprak olur
Büyümeğe güzel şey
Keza acı da çekmek...

Bakmak yetmez, görmek gerek
Çünkü yaşamak görmek demek
Görmek ise büyümeğe...
Ölmeden büyümeğe iyidir
Çünkü büyümeğe sahiden güzel şeydir.

II

Ey elleri incem, yüreği devcem
Boyun bosun sana ne de yakışmış
Ey dünyada eşim ukbada zevcem
Ne mutlu ki gönlüm sana akışmış

Gözlerin kömürden almış rengini
Gönlünde göklerin uzak engini
Ey çocuk yürekli vefa zengini
Ruhun meleklerle mi ilkin bakışmış

Sen nurum, ışığım, gözümde ferim
Sen gök kubbedeki son şaheserim
Çıktığım en güzel gönül seferim
Mukadder olmuş da yollar çakışmış

Şimdi sana gözüm gibi bakmalı
İnce parmağına yüzük takmalı
Sensiz geçmişime ağıt yakmalı
Meğer sensizliğim bir kara kışmış

TÜRK'Ü BAYRAKTAN SOR!

Sor bizi maziden;
Sor topraktan sor!
Kaç yüzyıllık adımı, sen git cihandan sor.

Sor git gez,
Kaş kaş et cihanı.
Her adımı her kaş;
Türk geçmiş o ellerden sor!

Nal sesimi, pusatımı,
Okum, yayım ve atımı,
Kılıcıma kanını,
Bulduğum düşmandan sor!

Tarihe şanlı bir mühür,
Vuran Atam sor da bir gör!
Destanları satır satır,
Yaşar Atam sor da bir gör!

Alp Er Tunga'nın adını
Acem adın manasını,
Firdevsi'nin Şehname'de
Sen, övdüğü Turan'ı sor!

Sor asil Türk Katununu,
İran'a sor vurgununu,
Şahın kanda boğumunu,
Tomris'in ahtından gör!
Tomris'in hükmünden sor!

Sor onlara korkusunu,
Kürşad'ımın narasını,
Sığındığı seddin arkasını
Geçilmez bilen Çin'den sor!
Asip geçen Metehan'ı;
Asya'nın hakimini sor!
"İşte düşman bizden korkar" diyen,
Çiçiyabgu'yu sor!
Sor sen benim Atamı
O kızıl Çin'e vurgunu sor!

Özendiğin o batıyı,
Tarihime sor da bir gör!
Dize getiren Atayı,
Atilla'yı sor da bir gör!
Ateşe verdiği Roma'yı,
Gezip durma sor da bir gör!

Tüm Türk'leri tek bir ordu
Yapıp da hâkim olanı,
O dünümü yarınımı
Kızılma'yı benden sor!

Sen Türk diye bir seslen;
Rüzgârında dalgalanan Bayrak'tan sor!

MAKBER

Hanın kapılarına gömülü makber
Tüm ölüler seferber
Hanın içinde nevi beşer
Bağıra bağıra inletince cam çerçeve
Ölüler kendini buldu o birkaç tane hecede
*

Zaman geçti kan aktı kabuk kalktı
Nevi beşer geçmişini anlattı
Makber olduğumda
Hayatım değildi aliyyülâlâ
Hayat verildi bir defa
Değmezdi dar ağaçları kurmaya
*

Ah değmezdi asla
Bu han bu çocuk olmasa
Arkada dilinde Ahmet Arif dolanan çocuk duyuldu
Çocuk dokuz yaşını yeni doldurdu
Hanın kapısındaki makberler
Fıskırdı içinden beşerler
Devamını getirmedi nevi beşer
Önce yere baktı
sonra göğe
Yerde kül yerde tütün yerde iki siftah
Gökte yıldızlar gülümser vakti dolana
Yıldızlar ki elimizi birbirine deydiren ay ağılı ayla
*

Nevi beşer anladı vakit geldi gitmeye
Uzandı tanrının mahşerine
Her ocağın üçünde çiğlikler duyulur makberlerde
Nevi beşer çıktı göğe
Uzandı sonsuza
Oğlunun gözleri oldu makber
Ölüler bağırişiyor
Allahu Ekber

İstanbul Üsküdar Lisesi
@misket.iul

